

Trøllanesgenta
hefur ansað
eftir drotn-
ingini

Síða 9

Nýggur sáttmáli

Mánadagin skrivaðu Føroya Fiskimannafelag og Føroya Reiðarafelag undir ein nýggjan sáttmála. Tað mest nýskapandi er ein eftirlønarskipan fyri fiskimenn, túralongdin er stytt og bætast skal um arbeiðs og liviumstøður hjá fiskimonnum.

KØLI- OG FRYSTIÚTBÚNAÐUR
- ráðgeving, søla og tænasta

- Handilskøliútbúnaður
- Skipskøliútbúnaður
- Køliútbúnaður til flakavirki
- Ísvirki
- Klímaanlegg
- Reeferkøl

Løggilt kølivirki

FROST

Smyrilsvægar 2 · 100 Tórshavn
Tel 31 12 20 · Fax 31 48 62
e-mail: fm@im.fo · www.im.fo
Telefonin svarar alt samdøgrið!

Vit kunnu ikki láta smáligheit ráða tá tað ræður um at bøta um hjá fólki við breki. Havnar Arbeiðsmannafelag hevur víst leiðina.

Síða 10

1. maídagshald við teknmálstulking

KÄRCHER

Vit eru einaumboð fyri KÄRCHER trýstspularum til ídnað.

Vit umvæla eisini

TÓRSHAVNAR MASKINHANDIL
v/Tummas Andreassen · Varðagøta 29-30
FO-100 Tórshavn · Tlf. 31 34 42

Alarmur - Skipsvakt - Vakt
Virðishandan - VIP
Náttarvakt - Sjónvarpansni
Atgongdskontroll
Trygdarráðgeving

ANSNI

211 112

Tín trygd
fyri tryggleika

Vit hava eina áhugaverða frásøgn frá okkara manni í Zimbabwe.

Síða 2

Zimbabwe

Zimbabwe

- en landlåst brik í Afrika

Vit hava havt vitjan av donsku hjúnunum Elin og Morten Jespersen. T.v.s. at Morten er avføroyskari ætt. Abbin var Laurids Hansen, sum var ættaður av Eiði. Morten er sera væl varur við sínar føroysku røtur. Tí hevur hann samband við familjuna og fyri tveimum vikum síðani vóru tey bæði í Føroyum í einar fyra dagar.

Tey bæði hava búð í Zimbabwe í fleiri ár. Hetta er eitt land sum rættiliga hevur verið í andglettinum seinastu tíðina. Morten hevur gjørt okkum tann beina at skriva okkum eina áhugaverda frásøgn frá Zimbabwe og hana endurgeva vit sum hon er skrivað á donskum.

Henda myndin kundu kallast: Frá sunnasta Afrika til norðast í Føroyum. Morten og Elin Jespersen hava arbeitt í Zimbabwe í fleiri ár. Og í greinini greiða tey hugtakandi frá sínum royndum í hesum fjara landi. Men Morten er av føroyskari ætt og hugur teirra stendur eisini norður eftir til okkara klettar. Tí komu tey til Føroya at vitja "síni" herfyri. Og hetta gav teimum møguleika at koma í Kallsoynna og heilt norður á vitan. Stórt longur norður ber ikki til at koma í Føroyum.

Julie sammen med en veninde. Et venskab på tværs af etniske skel.

overkroppe og knoglestumper gennem de fladtrykte næser.

Karakteristisk er det, at den overvejende historiskrivning for det afrikanske kontinent først begynder med de hvides indtagelse af denne verdensdel. Og meget anderledes er det ikke for Zimbabwe vedkommende.

Dette land der ligger isoleret fra havet lige nord for Syd Afrika med Botswana, Zambia og Mozambique som naboer.

Sammen med min familie, opholdt og arbejdede jeg i Zimbabwe fra 1989 til 1993. Både min kone og jeg fungerede som råd-

givere for bystyret i Bulawayo, en by på størrelse med Århus, beliggende i den sydlige del af landet ikke langt fra grænsen til Syd Afrika. Af vores tre børn gik de to store i skole og den lille på 2 år blev passet derhjemme af en sort tjenestepige.

Vi kom til et land om hvilket vi ikke vidste så forfærdelig meget. Nok havde vi fulgt med i nyhederne fra denne del af verdenen og nok havde vi lært om det Afrikanske kontinent i skolen, men at få landet og dets kultur ind under huden var en helt anderledes og meget krævende proces.

Var eitt vælrvirkandi samfelag
En proces der aldrig er

standset, et land hvis udvikling har forfulgt os lige siden vi kom dertil og videre frem efter vores hjemkomst. Ved vores ankomst en Juli dag i 1989 mødte vi et samfund der var overraskende velfungerende. Ikke mindst taget i betragtning at det var et U-land, hvor undtagelsestilstanden efter den sidste ufred netop var blevet ophævet. En god infrastruktur, en rimelig økonomi og frem for alt et velfungerende offentligt system. Gennem 20 år frem til 1980 under det hvide apartheidsystem, havde landet under påvirkning af vestens handelsembargoer, i vid udstrækning opbygget sin egen substitutionsindustri. I mangel af import-

produkter, fremstillede man selv et imponerende udvalg af parallelprodukter som bl.a. stål, bildæk, forarbejdede levnedsmidler, drikkevarer og tekstilprodukter. Men fare-signalerne var så afgjort tændte. Af flere forhold syntes den enorme ungdomsarbejdsledsløshed, en hastigt faldende Zimbabwe-dollar og ikke mindst det store spørgsmål om retten til jorden at være de mest påtrængende. Samtidig var der begyndende tegn på økonomiske uregelmæssigheder på stats- og regeringsniveau. Det var i disse år hvor den sorte del af befolkningen selv begyndte at besætte hovedparten af de stillinger i den offentlige sektor som ind-

Coopmedlemmer er unge der arbejder på projektet hvor jeg arbejdede. De fik en chance og tog den.

Trædrejere er nogle unge mænd der arbejder med at fremstille drejede træskåle. Deres drtejebænk er fremstillet fra bagtøjet på en havareret lastbil.

til da havde været forbeholdt hvide eller asiater.

Men det var stadig disse som sad på hovedparten af de økonomiske sværvægte, de store industri og handelsvirksomheder samt de store landbrug med "cash crop" produktion.

Teir hvítu taka yvir I 1800 tallet var landet så tyndt befolket, at Kong Mzilikazi der kom dragende op fra Syd Afrika, ikke stødte på nævneværdig modstand. Han var blevet fordrevet og kom med sit folk, der inkluderede 100 koner, til det sydlige Zimbabwe hvor han slog sig ned nord for Limpopo floden med hovedresidens lidt syd for Bulawayo. "Stedet hvor man dør".

Året var 1840. Med i Mzilikazis følge var enkelte hvide, jægere, handelsfolk og missionærer.

Med de første hvide fulgte der også meddelelser til omverdenen om at der her i det senere Rhodesia var uanede, uopdyrkede muligheder for landbrug, kvægavl, mineraler og jagt. Og resultatet lod ikke vente på sig. Snart strømmede hvide eventyrere op nede syd fra. Og sammen med dem kom en ung initiativrig mand, John Cecil Rhodes.

Han havde tjent sig en formue på minedrift i Sydafrika, og følte at nu var tiden inde til at udvide sit virkeområde. Med den daværende britiske regerings velsignelse lykkedes det ham at blive historiens første private koloniejer. Et imperium der omfattede det nuværende Zambia, Malawi og Zimbabwe.

Ved dygtig brug af sin gode forretningssans, snu- heds og ikke mindst våbenbrug, lykkedes det ham at overløbe de godtroende endebeler. Disse måtte snart se sig som under-sætter i eget hus, overrumplet af deres tidligere gæster.

Helt katastrofalt blev det for Lobengula, Mzilikazis søn og arvtager. Han måtte flygte og landet lå nu overladt til de hvide

De tidligere herrer blev degraderet til at være tjene-nde ånder for de hvide. Der blev dannet en ren minoritetsregering og Endebelerne blev henvist til de såkaldte reservater. Områder med den dårligste jord og mindst nedbør. Op til i dag er det stadig her den overvejende del af de sorte er bosat.

Indvandringen fortsatte op gennem det 1900 tal-

let. Især efter anden verdenskrig kom der mange. 70 % af de hvide i landet er indvandret efter 1945 og de udgjorde i 1980 en gruppe på 200.000 ud af en samlet befolkning på 8.000.000 indbyggere.

Mange var kommet som et resultat af depressionen i efterkrigsårenes Europa, men en særlig gruppe var de engelske soldater. Disse var blevet trænet i Rhodesia under krigen, og som belønning for krigsindsatsen fik de stillet jord til rådighed og kunne nu slå sig ned som farmere med store, frugtbare jordarealer i et nyt land. De sorte der i forvejen boede på den efterstræbte jord, blev simpelthen læst op på lastbiler, tvangsfjernet og dumpet ned i et såkaldt reservat. Jorden der var til rådighed for de sorte indbyggere, blev mere og mere sparsom. Her blev nybyggerne yderligere stuvet sammen på den mindst produktive del af arealerne, og her skal den egentlige årsag til den senere opstand mod de hvides overherredømme findes.

Stríðið fyrri fólkaræði

Den engelske regering så hvor det bar hen og forsøgte i tresserne at overbevise den siddende regering om at landet måtte have sin selvstændighed med frie valg og følgende sort regeringsdeltagelse.

Overtalelsesbestræbelserne lykkedes ikke. I 1965 erklærede Premierminister Ian Smith landet uafhængig fra den britiske krone. Man måtte nu se sig isoleret fra det øvrige verdenssamfund med efterfølgende internationale sanktioner til følge.

Samtidig blev kimen til en egentlig guerillakrig lagt. Der blev oprettet baser i nabolandene og raids ind i landet begyndte. Krigen var umådelig blodig og beskidt. Især landbefolkningen måtte yde store ofre. Bylivet gik næsten uændret videre. Der var pressecensur og begge sider blev stort set holdt hen, uvidende om krigens gang.

Da håndklædet endelig blev kastet ind i ringen i 1980 og der blev afholdt valg efter udenlandsk pres, kom det som et chok for mange af de hvide, at slaget var tabt.

Der blev indgået den såkaldte Lancasteraftale, der bl.a. indebar at der ikke måtte foretages ekspropriation af jord og de hvide blev sikret 20 pladser i parlamentet i de næste 10 år. Pladser man

dog næsten mistede ved udløbet af perioden.

Næsten halvdelen af de 200.000 hvide forlod landet. Robert Mugabe blev regeringsleder og styret var nu i en overgangsperiode erklæret socialistisk-marxistisk. Endelig var freden kommet.

Men den blev kortvarig.

Byrjaði væl...

Der opstod interne uroligheder shonaerne og Endebelerne imellem. Hæren blev sat ind og en ny borgerkrig rasede over de næste 6 år. Endnu flere mistede livet, blev hjemløse og måtte leve i usikkerhed. Rædslen, især i landområderne, fortsatte med uformindsket gru og voldsomhed.

I 1987 blev der sluttet fred og dette satte foreløbigt en stopper for befolkningens lidelser.

Nu kunne Zimbabwe have udviklet sig til en rig og fredelig stat. Tilsyneladende forstod Robert Mugabe at manøvrere mellem de forskellige etniske grupperinger i landet. Der blev aldrig en "de lange knives nat" og alle håbede nu på en positiv udvikling for landet. Ikke uvæsentligt, blev denne positive stemning båret frem af en solid udenlandsk opbakning. Zimbabwe var verdens darling i det sydlige Afrika. En region hvor det ellers var småt med lyspunkter. I Mozambique rasede en blodig borgerkrig med støtte fra apartheidregimet i Sydafrika. Her sad Mandela stadig fængslet og Namibia var i praksis en Syd Afrikansk besættelse. I Angola blev der også dengang kæmpet om landets rigdomme, og i Zaire demonstrerede Mobuto hvordan et rigt land kunne trædes for fode for at opnå egen personlig vinding. Congo havde borgerkrig og despoter som Moi og Hastings holdt hhv. Kenya og Malawi i en knugende jernnæve. Zambia var præget af korruption og omfattende kriminalitet så tilbage var næsten kun den nyfødte stat Zimbabwe. Et land der ud over de relativt ordnede interne forhold, yderligere var aktiv i de regionale bestræbelser på at skabe fred i nabolandene.

...men endaði illa

Men arbejdsløsheden, befolkningstilvæksten, omfordelingen af jorden og den spinkle økonomi var en tikkende bomber under den nye stat.

Rigdommen og fredeligheden udeblev. Spørgs-

Elin og Mavis er Elin der står sammen med Mavis, en mor med 5 børn der arbejder i det projekt hvor Elin var. De fremstiller traditionelle perlebroderier.

Vores søn Mikkel sammen med en af de unge i mit projekt. To unge med meget ulige betingelser.

Rhodes grav er det sted hvor Cecil Rhodes er begravet. Det ligger ude i Matopos bjergene syd for Bulawayo, Zimbabwes næststørste by.

En af coopmedlemmerne er her i gang med skærebrenneren.

Artiklens forfatter og en gruppe unge afrikanere.

Marie og en af hendes veninder.

målet om en fornuftig løsning på jordproblemet blev ikke forsøgt før det tidspunkt hvor præsidenten og regeringen stod i overhængende fare for at miste magten. En endeløs glidebane med magtmisbrug, økonomisk ufare og korruption førte til udbredt folkelig utilfredshed. Denne forsøgte Mugabe at vende ved at begynde en hovedløs ekspropriation af landbrugsjord drevet af hvide farmere. Nu manglede landet både fødevarer til sin hastigt voksende befolkning og afgrøder, heriblandt tobak, til eksport. Yderligere mistede store styrker af fattige sorte og ofte tilligemed statsløse landarbejdere deres arbejde.

Bunden blev slået ud af statskassen. Volden og undertrykkelsen af den politiske opposition tog til og de følgende valg blev kun vundet knebent ved omfattende svindel og manipulation. Det netop afholdte præsidentvalg var en demonstration af hvor dybt det politiske forfald er blevet i en stat der for blot få år siden var Afrikas håb.

En udvikling hvor der er alt for mange tabere og ingen egentlige vindere. Den aldrende Mugabe og hans medsamsvorne har på uretfærdig vis raget både magt og rigdomme til sig. Men de efterlader tillige en dybt såret nation hvor den nationale enhed er væk, hvor økonomien er brudt sammen og hvor alt for mange fattige er blevet endnu fattigere. Men måske er det værste af alt, at befolkningen har mistet det spirende håb om en bedre fremtid.

Annarhvör HIV Et håb som der nok kan være brug for i et land hvor det forlyder at næsten hveranden voksne Zimbabwianer er HIV positiv!

Fremtiden ser mørk ud for denne unge afrikanske stat. Der er ingen umiddelbare tegn på at en grådig og dårligpolitisk ledelse vil blive skiftet ud. Den nuværende klynger sig til magten uanset omkostningerne for den befolkning hvis ledelse den skulle varetage. En trist udvikling i et mulighedsnes land.

FISKIMÁLASTÝRIÐ

Fiskivinnuroyndir 2002

Lýsing eftir verkætlanaruppskotum

Av játtanini til Fiskivinnuroyndir fyrri 2002 er möguleiki hjá vinnuligum fyrirkæmum, almennum stovnum og einstaklingum at fáa fígging til royndir og verkætlanir, sum liggja innanfyri virksemisøkið hjá Fiskivinnuroyndum og við fyrimuni liggja innanfyri raðfestingarnar niðanfyri. Dentur verður lagdur á, at royndirnar og verkætlanirnar, sum fáa fígging, skulu gerast í 2002.

Virksemisøkið hjá Fiskivinnuroyndum:

Í viðmerkingunum í fíggarlógini til játtanina til Fiskivinnuroyndir verður sagt:

"Fiskimálastýrið umsitir Fiskivinnuroyndir, sum verða fyriskipaðar í samstarvið millum Fiskirannsóknarstovuna, Heilsufrøðiligu Starvsstovuna og Menningarstovuna. Vinnan luttekur eisini í hesum arbeiði. Játtanin er til fiskiroyndir og kanningar, herimillum vørmenning og hvussu sum mest fæst burtur úr øðrum fiskasløgum"

Stýrisbólkur, sum fevnir um umboð úr nevndu stovnum og fólki úr fiskivinnuni, hevur gjørt eina stevnu fyrri Fiskivinnuroyndir umframt umsóknarbløð, vegleiðingar og tilfar, sum greiðir frá ynskjunum og krøvunum til einhvørja verkætlan, áhugaði kunnu fara undir.

Stevna

Málsetningur

Stevnan fyrri Fiskivinnuroyndir er at fremja royndir og kanningar - bæði vinnuligar og vísundaligar, ið kunnu verða við til at menna føroyska fiskivinnu, fiskiskap, fiskavirking og fiskasølu við atliti til burðardyggja gagnnýtslu av okkara havtilfeingi og at trygd og nøgdsemi brúkarans verður sett í háseti.

Raðfest økir

1. Fiskiskapur við ábyrgd (Responsible fishery).

Hetta kann verða praktiskar royndir ella vísundaligar kanningar, sum hava til uppgávu:

- at gagnnýta fisksløg, sum ikki verða gangnýtt í dag.
- at menna skynsaman trolreiðslap, soleiðis at ávirkanin á botnin verður sum minst, at menna ristteknologiina og onnur selektiv inntriv.
- at menna línutøkni sum heild (línu, agn og egning, umframt brúk av KT í menningini)

2. Gagnnýtsla av øllum (Responsible utilisation):

Hetta kann verða praktiskar royndir ella vísundaligar kanningar, sum hava til uppgávu:

- at økja um hjáframleiðslupartin, sum fer til matna og finna tekniskar loysnir fyrri hesum
- at finna tekniskar loysnir uppá, hvussu garnarnar best kunnu koma til høldar,
- at finna loysnir í sambandi við sølu av gønum til matna, men eisini til annað brúk

3. Sjómatartrygd og nøgdsemi brúkarans

Hetta kann verða praktiskar royndir ella vísundaligar kanningar, sum hava til uppgávu:

- at finna loysnir, sum kunnu skjalfesta betri sporføri av vøruni og upplýsing til endaliga brúkaran.
- at finna loysnir fyrri fyrirbyrging og niðurbjerging av dálking og smittu av fiskavøruni. Heri eisini vísundaligar metingar av sannlíkindum og vandanum fyrri dálkingini /smittuni.

4. Virðisøking av upsatilfeinginum

Hetta kann verða praktiskar royndir ella vísundaligar kanningar, sum kunnu hava við sær, at virðið á upsatilfeinginum verður økt. Hetta kann verða:

- at finna nýggjar og betri hættir at virka upsan
- at finna nýggjar og betri solumøguleikar

Umsóknir:

Vinnuligar fyrirkæmur, almennir stovnar og einstaklingar kunnu søkja um pening úr Fiskivinnuroyndum. Søk verður á serligum umsóknarblaði.

Umsóknarbløð, vegleiðingar og annað kunnandi tilfar fæst frá Samskiparanum/Vinnuhúsinum. Tilfarið liggur eisini á heimasíðuna hjá Vinnuhúsinum www.industry.fo, sí kunningar-tilfar - fiskivinnugransking.

Umsóknir skulu verða Samskiparanum í Fiskivinnugransking, sum hevur adressu í Vinnuhúsinum, í hendi **mánadagin 3. juni 2002.**

Áhugaði eru eisini vælkomin at venda sær til Ásmund Guðjónsson, samskipara við möguleigum spurningum og øðrum.

Ásmundur Guðjónsson, samskipari
Vinnuhúsið · Postrúm 1038 · RC Effersøesgøta 30 · 110 Tórshavn
tel: 311864 · faks: 317278 · t-postur: asmundur@industry.fo

Til minnis um Ásmund Lognberg

Her síggja vit Ásmund og Katrinu saman við umboði fyri yngra ættarliðið.

Seinnapartin í apríl doyði Ásmund Lognberg í Skopun, 79 ára gamal. Fiskimannafelagið hevur, um ein kann siga tað so, verið signað við einum stórum hópi av álitismonnum, ið ár eftir ár hava staðið um felagið, og hava bakkað tað upp ár um ár. Hesar havi eg allar kent, og hava nógvir av teimum verið av bestu og trúføstum vinum. Ein av hesum var Ásmund. Hann var sóknarformaður hjá FF í Skopun, og hetta starv hevur hann røkt síðan 1961 ella í meira enn 40 ár. Tað skal skoytast uppí, at hann er ikki einsamallur við so longum starvsaldri, og sigur hetta nakað um trúfestið hjá “fiskimannafelagsmonnum”. Ásmund møtti so trúgvur upp til hvønn landsfund, ið hann kundi koma til. Hann segði kanska ikki tað stóra, men tú visti altíð, hvar tú hevði Ásmund.

Ásmund hevði eitt arbeiðslív, ið var vanligt hjá bygdamonnum á hansara aldri. Foreldrin vóru Sanna og Sommer Lognberg. Tey vóru eitt stórt húski, sum vanligt var tá. Tey vóru 9 systkin, og sum 15 ára gamal fór hann til skips við “William Martin” beint fyri kríggið. Sum vanligt gekk leiðin til Íslands og Grønlands. Ásmund sigldi eisini undir krígunum, og var hetta, sum øll vita, ein sigling,

sum kravdi sín mann.

Eftir kríggið fór Ásmund við íslenskum skipum, og var hetta eisini partur av okkara fiskivinnusøgu, tá 1.000 føroyskir fiskimenn fóru til Íslands. Ásmund róðu eisini nógv út í Grønlandi, sum er ein annar partur av okkara fiskivinnusøgu. Umframt

hetta var hann eisini við týskum trolarum, sum eisini hevði týdning fyri fiskimenn eina tíð. Síðan fór Ásmund at fáast við útróður, til hann misti heilsuna, tá hann var í 60-unum. Tá kom hann at fáast bñógv við heimaarbeiði, sum t.d. at velta og hava seyð. Hann var

trúgvur kirkjumaður og hevur eisini verið í kirkjuráðnum. Væl dugdi hann at syngja, og væl lá eisini fyri hjá honum at kvøða.

Ásmund giftist í 1948 við Katrinu, sum er ættað av Argjum. Tað skal sigast, at Katrina er eitt skilafólk, sum tað er ein serstakur hugni at tosa við. M.a. veit hon nógv um ætt. Tá vit bæði eru eftirkomarar frá Andrassi, ið var tann fyrsti, sum bygdi Argir, meta vit okkum sum skyldfólk. Tey bæði eiga børnini Nanna, Kaysten og Jákup Andreas. Dreingirnir eru fiskimenn. Teir sigla við “Kappanum”, og vóru burturi, nú pápin doyði. Barnabørnini hjá teimum báðum eru 9 í tali, og langommu- og -abbabørnini eru 2.

Seinnu árinu gjørdust tung hjá Ásmundi. Hann fekk blóðpropp fleiri ferðir, og næstseinasta heyst fekk hann ein, sum gjørdi, at hann misti evnini at tosa. Hetta hevur verið tungt. Seinasta summer fekk eg høvi at vitja hann, og haldi eg at vit báðir vóru fegnir um at kunna hittast aftur. Men nú var hansara fjørðin rógvin, og vil eg fegin takka Ásmundi fyri trúfesti alla hesa tíð, vit hava kenst.

Ærað verið minni hansara.

Óli

Skopun hevur eisini sín minnisvarða fyri farnar sjómenn. Ásmund var eitt virðiligt umboð fyri teir siglandi í Skopun.

Námsliga útbúgvingin

Vilt tú vera pedagogur?

Nýggjur flokkur verður tikin upp eftir summarfrítíðina.

Umsóknarbløð eru at fáa á Lærarakúlanum tlf. 313501, teldupostur: flsk@flsk.fo.

Skrivstovan er opin kl. 8.00 - 16.00.

Treytirnar fyri upptøku á námsligu útbúgvingina eru, at umsøkjari umframt at hava gingið 9 ár í skúla hevur staðið HF-prógv, studentsprógv, hægri handilsskúla-prógv, hevur lærlingútbúgving, ella kann prógva samsvarandi kunnleika.

Tað er ein fyrimunur, um umsøkjari hevur starvast í dag- ella bústovni í minsta lagi ½ ár.

Umsóknirnar skulu vera skúlanum í hendi í seinasta lagi 10. juni.

NÁMSLIGA ÚTBÚGVINGIN - ein útbúgving fyri lívið

Frælsið 20 · postsmoga 348 · FO-110 Tórshavn
Tlf: 31 35 01 · Fax: 31 63 16 · T-post: flsk@flsk.fo

Víkingur 800

Best umtókti bátur í Íslandi í fleiri ár.
Siglir 26 míla ferð.

Áhugaðir, vendið tykkum til

Oddmar Juul Samuelson
Postboks 23 - 110 Tórshavn
Tlf. 31 86 49

7 av 9 fiskimonnum fluttu heim tá fiskimannaskatturin kom

Men nú ivast teir í at flyta burtur aftur

Fiskimannskatturin fekk fiskimenn at flyta heim. Men nú verður við kunngerð roynt at fáa teir av landinum aftur!

Tá FF-blaðið nú um dagarnar var í Skopun, hittu vit Finn Johannesen úr Skálavík. Hann og Óli Jacobsen hava kenst í nógv ár. Teir vóru nevnliga til skips saman við Grími Kamban og hava kenst síðan.

Finnur er ættaður úr Skálavík, og er hann 53 ára gamal. Hann var bert 3 ára gamal, tá hann misti pápan Herleif. Hann gekk burtur í 1951 við "Alva", ið royndi við snurriváð undir Íslandi. Báturin hvarv við mann og mús.

Finnur giftist til Skopunar við Katrini Kjarbo, og tey eiga 3 vaksin børn.

Finnur er ein av mest royndu føroysku kraftblokkamonnum. Hann fór við "Brestir" á heysti í 1962 við Júst í Túni. Tað var júst hetta sama árið, at júst Júst byrjaði við kraftblokki við "Brestir". Men tá Finnur fór við, var tað á ísfiskaveiði við línu. Teir høvdu tó nótina við, um møguleikin skuldi verið har.

Í 1963 fer Brestir til Grønlands at royndarveiða eftir lodnu. Tá var brúk fyri færri monnum, og teir ungu sluppu ikki við. Tí skil fór Finnur við "Beinir" í 1963, men her var tað á

sama hátt. Tá teir fingubruk fyri færri monnum máttu teir ungu aftur í land.

Í 1965 fór Finnur við "Gr. Kamban" á saltfiskaveiði. Tað var um hesa tíðina, at menn rættiliga fingueyguni upp fyri møguleikanum við kraftblokki. Samstundis var trupult at manna línuskipini, sum neyvan fóru avstað, um tað ikki vóru fleiri enn 20 mans við. Nógvir línubátar riggaðu tá um til kraftblokk, og ein av teimum var "Grímur Kamban", sum jú var í sama reiðari sum Brestir. Tað gekk væl at byrja við, men rættiliga skjótt gjørdist greitt, at hesir gomlu línubátarnir gjørdust óhóskandi til hesa veiði. "Grímur Kamban" endaði annars sum rúsevis-smuglaraskip! Finnur fer við "Sólborg" hjá Eiler Jacobsen í 1968. "Sólborg" var fyrsta skipið við tangum, sum rættiliga kom at kollvelta nótaveiðina. Meðan veiðan fyrr skuldi ísast kassa fyri kassa umborð, kundi nú verða fiskað skjótt og veiðan varð koyrd í kassar, tá landað varð. Í 1973 fer Finnur við "Krúnborg" og í 1978 fer hann við "Grimsby Lady", sum var eitt bretskt nótaskip við Agga í Garðastovu úr Vestmanna sum skipara. Manningin var 8 føroyingar og 4 bretar.

Fór við donskum nótaskipum
 Í 1980 fer Finnur við danska nótaskipinum "Marie Polaris", har danin Svend Jespersen var skipari. Hann

var kanska ikki tann fyrsti danski kraftblokkaskiparin, men hann var tann fyrsti, sum fekk tað at bera til. Svend selir skipið í 1990 til Gullak Madsen úr Kvívík, men búsitandi í Hirtshals. Gullak selir skipið nakað seinni til Chile og keypir "Havlot", ið hoyrði heima í Fuglafirði. Skipið varð umbyggt í Noregi, og "Havlot" gjørdist til "Ruth", og her hevur Finnur verið við síðan.

Annars sigur Finnur, at í Danmark eru 11 nótaskip, og ein heilt stórir partur av manningini eru føroyingar. Hesin flotin hevur havt heilt stóran týðning serliga fyri Hirtshals, so okkurt hava føroyingar lært danir. Men danskir fiskimenn tíma snøgt sagt ikki at sigla við nótaskipunum. Tað er í heila tikið ringt at fáa danir umborð á fiskiskip. Og skulu teir vera fiskimenn, skulu teir koma heim í hvussu er hvørja viku. Teir tíma ikki at fara t.d. á lodnuveiði, har tað verður landað uttanlands, og teir tí ikki vita, nær teir sleppa heim aftur.

Munurin millum danska og føroyska nótaveiði
 Annars fiska donsku nótaskipini bert við nót, og teir eru vanliga 11 mans við. Hetta merkir, at teir als ikki fiska svartkjaft. Tað, teir fiska, er makrelur, sild og lodna, býtt upp eftir trimum sesongum. Teir vita, tá árið byrjar, hvørja kvotu teir hava. So ræður um at leggja soleið

is til rættis, at teir fáa mest møguligt fyri kvotuna. Teir rokna seg fram til, at teir skulu kunna fáa 25-30 mill fyri kvotuna. Og hetta gevur hampiligt avkast bæði til reiðari og manning, um enn tað ikki er so gott, sum tað hevur verið við føroyskum nótaskipum t.d. í fjør.

Fiskimenn fluttu heim tá fiskimannaskatturin varð broyttur
 Finnur hevur alla tíðina havt bústað í Føroyum, har hann eisini hevur havt sína familju búgvandi. Hann sigur, at tað hevði stóran týðning, at skattaskipanin fyri fiskimenn varð samtykt fyrst í 1998. Teir vóru 11 føroyingar við. Av teimum vóru 2 búsitandi í Føroyum áðrenn skattaskipanin kom. Men tá hon var komin, fluttu 7 av teimum níggu bústaðin til Føroyar. Teir kundu rokna út, at við umrøddu broytingini kom tað tá at loysa seg eins væl at búgva í Føroyum sum í Danmark. Tað eru einir 80 føroyskir nótamenn við donskum skipum, og hetta var gondin yvirhøvur. Hetta má sigast at vera ein vátan um, at teir fingurætt, sum søgdu, at hetta fór at henda. Hetta merkir aftur, at vit hava fingið fleiri skattaborgarar grundað á hesa skipan, og vit hava fingið ein størri arbeidsmarknað, sum liggur uttanfyri landoddarnar. Hetta má sigast at vera ein skilagóður politikkur.

Her síggja vit Finn saman við konuni Katrín og einum abbasoni.

Men nú er við at venda aftur
 Men sum í øllum paradís-um finst eisini her ein slanga, og hetta er kunngerðin fyri frádrátt fyri at arbeiða uttanlands. Hendan kunngerðin sigur eisini nakað væl um lógarumsiting í Føroyum.

Samb. skattalógini skal fyri arbeiði uttanlands kunna bera til at draga frá útreiðslur, sum hava samband við at útvega hesa inntøku, og er hetta ein sjálffylgja.

Hesar reglur skuldu setast í eini kunngerð, og fyri fiskimenn skuldi hetta greitt verið skipað á tann hátt, at teir sluppu at draga frá eftir rokning ferðaútreiðslur og annars fastar reglur fyri aðrar útreiðslur.

Men nú hava teir "klóku" blanda handverkarar og fiskimenn saman, hóast teirra umstøður eru sera ymiskar. Handverkarafrádrátturin var at byrja við sera høgur, og var hann ein óbeinleiðis skattalætti fyri at fáa menn at fara uttanlands at arbeiða. Men so hvørt arbeiði gjørdist meira í Føroyum, er hesin frádráttur minkaður so við og við, og er hann í dag kr. 100 um dagin. Hvussu hetta riggar fyri handverkarar vita vit ikki, men vit skulu lýsa, hvussu hetta virkar fyri fiskimenn, sum eru við úlendskum skipum, og sum búgva í Føroyum.

Meðan føroyskir fiski-

menn gjalda skatt av sínu inntøku eftir frádrátt av provianti, so gjalda umrøddu fiskimenn av ókend-um orsøkum skatt av síni inntøku, áðrenn provianturin verður trektur frá. Hetta er í hvussu er ein mannemunur, sum má kannast, og sum í hvussu er ikki er rímiligur.

Provianturin er kr. 100 um dagin, sum manningin rindar. Hetta merkir, at loyvi frádrátturin uppá oyra svarar til proviantrokningina. Tað vil siga, at manningin als ikki fær frádrátt fyri ferðirnar heim, ið teir sjálvir mugu gjalda.

Tað kann í hvussu er eisini setast spurnartekin við, um ein slík kunngerð kann vera í samsvar við sjálva lógina. Tí veruleikin er tann, at sammett við føroyskar fiskimenn, tá hugsað verður um proviantin, so fáa hesir fiskimenninir ikki eitt oyra í frádrátti. Lógin á hesum øki tykist sera snildisliga at vera sett úr gildi.

Ein avleiðing av hesum er, at nú eru teir fiskimenn, ið eru fluttir heim grundað á fiskimannaskattin, við at rokna uppá, um tað skjótt ikki loysir seg líka væl at flyta aftur til Danmarkar!

Hetta heldur Finnur vera stórt spell og skilir hann ikki mannagongdina. Men nú fer Fiskimannafelagið at taka henda spurning upp. Tí her er okkurt, sum ikki ruggar rætt!

Grótkastið í Skopun. Her eru nakrir steinar farnir! Og Teistin liggur.

Finnur er avgjørt ein veteranur, tá tað snýr seg um nót og kraftblokk. Her síggja vit Brestir, sum var fyrsta nótaskipið, og har Finnur eisini sigldi við.

Til minnis um Dánjal Jacob og Sannu

Dánjal Jakku og Sannu, tá tey vóru og vitjaðu "teirra" fiskimenn í Skotlandi.

Í Seinasta mánað doyði Dánjal Jacob Smith Jensen av Tvøroyri, 81 ára gamal.

Hervið er ein "epoka" endað í mínum lívi. Hon byrjaði í februar 1967, tá vit hittust umborð á Kronprins Frederik. Tá var sum ofta ráfiskaprískreppa, og skipað var fyri fundi um útlitini fyri ráfiskaprísunum í Keypmannahavn, har tey donsku fiskivinnuumboðini í London og New York, Bogstad og Erling

Hulgaard skuldu greiða frá støðuni. Sjálvur skuldi eg kortin niður og skuldi tí við á fundin fyri Fiskimannafelagið. Men samstundis varð avgjørt, at tá verandi ráfiskanevndin eisini skuldi við. Hon var tá umboðað av Frits Olsen, Thorstein Vilhelm, Jákup Haraldsen, sum var formaður, Ingvarð Jacobsen, sum var skrivari og so Dánjal Jacob. Av hesum livir bert Jákup í dag. Hetta var ein illveðurstúrur,

"krónprinsurin" fór at leka omandeks og var hann nógv seinkaður til Keypmannahavnar.

Tá komu vit báðir Dánjal Jacob rættiliga at kennast, og eg kom at vitja inn til Dánjal Jakku og Sannu, hvørja ferð komið varð framvið. Og tað var als ikki so sjáldan.

Hetta vóru stuttligir kunningar at hava. Inni hjá teimum mitt í Valinum, var altíð fólk og liv. Tey vóru sera fyríkomandi fólk, og ein kendi seg altíð væl inni hjá teimum. Sanna kundi vera sera bersøgin, og hon segði altíð sína hugsan, men hesum var eingin sum tók sær ilt av, tí tað búði einki ringt aftanfyri.

Millum tey, sum leitaði sær inn til tey bæði, vóru skotskir fiskimenn, tá trolararnir komu inn á Tvøroyri. Tá var heimið hjá Sannu og Dánjal Jacob meira at rokna sum eitt sjómansheim. Hetta kom sum rímligt er at verða sera nógv virðismett av hesum fiskimonnunum. Tá alt hetta við at vitja inn á Tvøroyri var blivin søga, bjóðaðu teir Sannu og Dánjal Jakku av vitja teir á heimabeiti. Og var hetta ein minniligur túrur, sum tey ofta tóku til.

Tá Sanna doyði í 1992 reistu hesir fiskimenninir Sannu hennara gravstein, har Dánjal Jacob nú kemur uppá eisini.

Ímyndin av Dánjal Jacob var "Brimnes".

Bardist fyri áhugamáli hjá útróðrarmonnum Dánjal Jacob kom at vera ein av fremstu stríðsmonnunum hjá útróðrarmonnum. Hetta lá tó ikki upprunliga í kortunum. Sum ungur fekk hann sum so mangur tuberkular. Hann var nærum uppgivin, men so fór hann at royna ein nýggjan heilivág. Hetta eydnaðist og Dánjal Jakku kom fyri seg.

Hann fór at rógva út og báturin "Brimnes" gjørdist í nógv ár ímyndin av Dánjal Jakku, og hevur hann mangan brattan farið við hesum báti. Hann var í nógv ár formaður í Froðbiar Sóknar Útróðrarfelag. Ein av uppgávuunum var at berjast fyri betri

fiskaprísunum. Hann var ein av teimum sum fekk í lag ráfiskanevndina, ið skuldi tryggja útróðrarmonnum rættari prísir. Og her umboðaði hann saman við Frits Olsen úr Klaksvík, útróðrarmenn í ráfiskanevndini frá fyrrapartin í 60-unum og fram til 1975, tá ráfiskanevndin tók við.

Hetta var eisini eitt arbeiði, sum rættiliga kravdi sín mann. Her kann verða nevnt árið 1968. Frammanundan vóru prísirnir settir soleiðis, at fyrst skuldu virkini hava sítt, og so fingi fiskimenn "avlopið". Hetta kundi vera gott, tá prísirnir vóru góðir, men var minni gott tá tað gekk hinvegin.

Men í 1968 fekk ráfiskanevndin ein nýggjan formann, Karsten Rasmussen, sum koppaði rokni-stykkinum á. Nú skuldi fiskimaðurin fyrst hava sítt, og síðan skuldu flakavirkini hava restina. Tað gjørdist eitt rættiligt rok. Virkini noktaðu at keypa í bestu útróðrartíð. Útróðrarfeløgini fóru sjálvi at keypa fiskin. Men hetta gekk heldur ikki ov væl. Og so endaði alt sjálvt á sama hátt sum fyrr, við at fyrst vórðu virkini tryggjað, og síðan fekk tann sum avreiddi, tað sum eftir var.

Sanna var eisini av góðum fakkfagsbergi brotin.

ó.

Hon var dóttir Rudolf Niclasen. Samb. bókin "Fylking" hjá Jóannes Dalsgaard, var tað Rudolf, sum var fyrsti stigtakari til at stovna arbeiðsmannafelagið Fylking á Tvøroyri. Hann hevur so í hvussu er verið millum teir fyrstu. Og hetta merkti eisini livssjónarmiðini hjá teimum báðum. Tey vóru fakkfagsfólk burturav, og hvat kundu tey annað enn at vera sannførd javnaðarfólk, tá hugsað verður um sambandið millum flokkin og Fylking tá í tíðini. Hetta hildu tey eisini fast við, hóast tað kundi bróta í bæði borð. Og Dammarnir vistu, hvar tey høvdu Dánjal Jakku og Sannu! Tey bæði áttu annars døturnar Ruth, Elisabeth og Sonju. Ruth býr í Hvalba og hinar báðar á Tvøroyri.

Nú er tómt undir lonini. Tað var ein smeytur fyri Dánjal Jacob, tá Sanna fór. Heilsan fór eisini rættiliga at bila, og nú var hansara fjørður eisini rógvin.

Men gloymd verða tey bæði ikki. Tað verður ongantíð tað sama at koma til Tvøroyrar, nú tey bæði eru farin. Tí koma tey at verða saknað av okkum, sum høvdu tann forrætt at koma at kenna tey.

Ærað verið minni teirra.

Her síggja vit prógvið fyri, hvussu virðismett Sanna og Dánjal Jacob vóru av skotsku fiskimonnunum, sum koma á Tvøroyri. Á fótinum stendur í miðjuni "Til vit hittast aftur". Á "veingjunum" stendur "Til minnis um ein høgt elskaðan vin" og "Loving memories from your friends in Fife".

FISKIMANNAFELAGIÐ GJØRT SÁTTMÁLA VIÐ EFTIRLØNARSKIPAN

Tann 6. mai skrivaðu Føroya Fiskimannafelag og Føroya Reiðarafelag undir ein nýggjan sáttmála, sum gongur fram til 1. desember 2003.

Sáttmálin var í fyrsta umfari uppsagdur til at fara úr gildi 1. desember 2001. FF hevði sett sær fyri tveimum hævudmálum í sambandi við nýggja sáttmálan. Annað varð at fáa túralongdina stytta, og hitt var at fáa sett skjótil á eina eftirlønarskipan hjá fiskimonnum. Í fyrsta umfari varð sáttmálin framlongdur til 1. februar. Orsøkin var tann, at landsstýrið segði seg arbeiða við eini eftirlønarlóggávu, og tí vildu vit hava avklárað, hvat fór at henda á hesum økinum. Vit hava ikki dult fyri, at vit helst vildu verið ein partur av eini heildarætlan á hesum øki. Ein av orsøkunum fyri hesum er, at teir allar flestu fiskimenn virka innan fleiri øki í sínum arbeiðsøki, og tí vildi tað vera mest praktiskt, at vera ein partur av einui skipan fyri øll.

Tá tað so vísti seg, at

eingin lóggáva fór at koma, tók FF avgerð um at fáa eina óhefta skipan fyri fiskimenn.

Sigast kann, at samráðingarnar hava gingist væl, og uttan tað hevur verið nakað hóvasták. Tað eru nøkur viðurskipti, sum tað tók eitt sindur av tíð at fáa uppá pláss, men nú er so sáttmálin undirskrivaður. Sjálv semjan er endurgivin í blaðnum.

Eftirlønarskipan
Tað mest nýskapandi í sáttmálanum er, at tað er avtalað ein skipan við inn-gjaldi á eftirlønarkonto hjá fiskimonnum. Frá 1. juli í ár verður samlaða inngjaldið kr. 25 um dagin, af hesum rindar fiskimaðurin tær kr. 10. 1. juli komandi ár fer gjaldið uppá kr. 47, og av hesum rindar fiskimaðurin tær kr. 20. Restin verður goldin av reiðaranum.

At tað er eydnast at fáa reiðarar at góðkenna eina slíka skipan, er eitt rættligt gjøgnumbrot, serliga tá hugsað verður um sáttmálaskipanina hjá fiskimonnum. Hetta merkir, at

býtisparturin hjá fiskimonnum er øktur við upp til 1/2 %. Tó er skipanin gjørd útreiðsluneutral hjá rækjuskipum í hesum sáttmálaskeiðnum. Hetta er orsakað av fíggarligu støðuni hjá rækjuflotanum. Sáttmálin sum so er óbroyttur, men við minkandi manningartali fær reiðarin eitt vet meira av tí parti, sum fæst av at færri menn eru at býta.

Seinni fer at verða greitt nærri frá, hvat hendan nýggja skipanin kemur at merkja.

Stytt túralongd
Fram til sáttmálan, sum var gjørdur fyrst í 1999, kundi túralongdin vera upp til 5 mánaðir. Tá var túralongdin stytt niður í mesta lagi 4 mánaðir. Men tað hevur leingi verið greitt, at hetta eisini var ov langi. Men nú verður túralongdin frá byrjan av komandi ári í mesta lagi 3 mánaðir. Hetta er so ein góður bati, men vit rokna hetta bert at vera eitt stig á leiðini at fáa túralongdina enn longur niður.

Trivnaðarmál
Hetta man vera fyrstu ferð, at trivnaður umborð hevur fingið so stórt pláss í einum sáttmála. Her verða eisini skyldur lagðar á fiskimenn, nevniliga at teir skulu velja trygdarumboð, og tað skal ikki roykjast í felagshølum umborð.

Eitt ítúkiligt er, at skipini skulu útvega útgerð, so tað ber til at hoyra útvarp v.m. gjøgnum serligar hoyriverndarmóttakarar. Hetta verður longu gjørt á nøkrum skipum, men hendan ásetingin fer ætlandi at gera sítt til, at hetta fer at verða galdandi fyri allar.

Afturat hesum skal samstarvast í skipaefirlitsráðnum fyri at bøta um trivnaðin umborð. Sum víst á herfyri var nýggi leiðarin á Skipaefirlitinum sera áhugaður í júst hesum øki, so her ræður um at smíða, meðan jarnið er heitt.

Onnur mál
Tað er eisini onnur serstøk mál sum eru loyst. Eitt er at garnasáttmálin er lagdur um, so hann samsvarar við aðrar ífiska-sáttmálar, har landing og ísur fara av óbýttum. Tískil er manningarprosent-ið farið úr 36 upp í 37. Hetta merkir reelt ein hýruhækking uppá knøpp trí prosent. Her er gjørd ein viðmerking um, at sáttmálin tekur støði í 11 monnum. Men hetta broy-tir ikki tann avrokningarhátt, at býtt verður við reella manningartalinum.

Reiðarar hava eisini fingið eitt sindur. Frádrátturin fyri proviant, sum fer av óbýttum, fer frá kr. 72 upp í kr. 80 um dagin. Hetta svarar til 2-4 kr. um dagin.

Tað er altíð okkurt, sum ein kundi ynskt øðrvísi. Men í hesum førinum var dentur lagdur á eftirlønina, og fekst hon íggjøgnum, var tað ikki realistiskt eisini at fara í holt við einstakar sáttmálar.

Samanumtikið er FF væl nøgt við sáttmálan, sum á fleiri økjum umboðar eina nýhugsan í strembanini eftir at bøta um korini hjá fiskimonnum.

Umboð fyri FF frá vinstri: Eyðun Johannesen, Olaf Johansen, Sigmund Hentze, Sámál Poulsen og Karl Isaksen.

Umboð fyri Reiðarafelagið frá vinstri: Jógvan Norðbú, Jákup Sólstein, Jónsvein Knudsen og Viberg Sørensen.

Sáttmáli

Undirritaðu feløg hava í dag gjørt avtalu um hesar broytingar í verandi sáttmála:

Trivnaðarmál

- Reglurnar í sáttmálanum um túralongd verða broyttar soleiðis:
Fiskimenn hava krav uppá at sleppa heim aftaná 3½ mánað umborð.
Frá 1. januar 2003 verður tíðarskeiðið lækkað til 3 mánaðir. Tað kann í ávísum førum farast út um hetta tíðarskeið, um t.d. fiskiskapurin er sera góður, ella um túrur kann gerast liðugur eftir fáum døgum. Hetta skal tó gerast eftir samráð við manningina. Fiskimaður, sum ikki ger nýtslu av símun rætti at sleppa heim, heldur áfram so leingi tørvur er á tí eftir meting hjá skipara og reiðara, men skal tá hava rætt til heimferð eftir í seinasta lagi 3 mánaðum afturat.
- Veljast skal trygdarumboð umborð á skipum, ið eru umfatað av hesum sáttmála. Vald umboð skulu, umframt at lúka øll krøvð trygdarskeið, hava nøktandi kunnleika og royndir á sjónum. Fiskimannafelagnum verður álagt at fáa manningina at taka hetta stig.
- Royking skal verða bannað í felagshølum umborð.
- Føroya Reiðarafelag og Føroya Fiskimannafelag vilja samstarva - eisini í skipaefirlitisráðnum - fyri at bøta um arbeiðs- og liviumstøður umborð. Hetta umfatar eisini fyribyrging av skaða av gangi. Útvegast skulu møguleikar til at hoyra t.d. útvarp v.m. umvegis serligar hoyriverndar móttakarar. Sjálvar hoyriverndirnar skal hin einstaki útvega, gjalda og hava ábyrgd av.

Eftirlønartrygging fyri fiskimenn

- Avtalað er millum Føroya Reiðarafelag og Føroya Fiskimannafelag at fara í holt við skipaða eftirlønarpoppasparing fyri fiskimenn, sum eru umfataðir av sáttmálanum. Fyri hvørja avrokning verður flutt á eftirlønarkonto hjá hvørjum persóni upphædd, svarandi til ávíst gjald pr. dag á túrinum.
- Parturin hjá fiskimanninum verður skuldskrivaður honum í avrokningini. Reiðarin umsitur gjaldið hjá báðum pørtum eins og sjálva skipanina, sum verður gjørd sum ein partur av sjálvari avrokningarskipanini.
- Frá komandi sáttmálaskeiði verður avtalaða upphæddin rindað av báðum pørtum í lutfallinum 50/50 - um ikki annað verður atalað.
- Í inniverandi sáttmálaskeiði verða gjøldini hesi:
Frá 1. juli 2002 til 30. juni 2003 verður partur reiðarans kr. 15,00 pr. mann pr. dag, meðan partur fiskimansins verður kr. 10,00 pr. dag.
Frá 1. juli 2003 og sáttmálaskeiðið út verður partur reiðarans kr. 27,00 pr. mann pr. dag, meðan partur fiskimansins verður kr. 20,00 pr. dag.
- Sum avleiðing av hesi avtalu verður ásetingin um minkandi javnbýtisprosent við minkand manningartali umborð á "Størru Rækjuskipunum" (§45) frá 1. juli 2002 hækkað úr 19 upp í 20 fyri limir Føroya Fiskimannafelags. Frá 1. juli 2003 verður hetta talið broytt til 21.
Fyri "Smærru Rækjuskipini" verður javnbýtið fyri somu limir frá 1. juli 2002 broytt til 26,75% og frá 1. juli 2003 verður hetta broytt til 26,5%.
- Ásetingarnar í stk. 9 verða bert galdandi fyri sáttmálaskeiðið.

Annað

- Tá partur av dekkarum og kokkur við nótaskipum fer við skipinum til aðra havn at landa, skulu menn hava løn eftir reglunum um niðursigling.
- Tá skip og virkir hoyra saman, skal manningini verða tryggjað avrokning eftir marknaðarprísnum.
- Sølugjald skal ikki vera hægri enn veruligi kostnaðurin.
- Eygleiðarar fáa 1,2 part. Reiðarin skal geva ta trygd viðvíkjandi inntøkutrygd, sum møguliga ikki fæst frá tí almenna.
- Í sáttmálanum fyri "Garnaveiði eftir havtasku og svartkalva" verður ásett, at ísur og landingarútreiðslur fara av óbýttum. Javnbýtið verður 37%.
- Viðmerking: Omanfyrinevnda javnbýtisprosent tekur støði í einum manningartali uppá 11.
- Frádrátturin fyri proviant verður kr. 80,00, sum skal prístalsviðgerast hvønn 1. januar.
- Hesin sáttmáli kann sigast upp við 3 mánaða ávaring til ein 1. december, fyrstu ferð 1. december 2003.

Tórshavn, 6. mai 2002

Føroya Reiðarafelag Føroya Fiskimannafelag

Teknmálstulking á 1. maidagshaldi

Havnar Arbeðsmannafelag gevur sítt íkast at javnseta hoyrandi og deyv

Á 1. maidagshaldinum hjá Havnar Arbeðsmannafelag vísti felagið eins og undanfarin ár, at tað eisini hugsar um tey, sum vegna brek annars ikki høvdu kunnað fingið nakað burtúr haldinum. Tað var nevniliga skipað fyri teknmálstulking, og eigur HA rós fyri hesum stigi, sum vísir, at felagið í verki setur allar borgarar líka.

Tey flestu okkara kunnu illa ímynda okkum, hvussu ringt tað er at vera deyvur. Hugsu tær til ikki at hoyra eitt ljóð og nærur ikki kunna samskipta munnliga við onnur. Umframt alt annað, so merkir hetta, at ein deyvur ikki kann læra sum vit onnur, sum fáa allan okkara førleika frá tí, sum vit hoyra onnur siga.

Fyrr máttu tey deyvur tiskil fara í skúla í Danmark, har tey lærdu teknmál. Tey lærdu eisini munnavlesing og at tosa, sum ikki var so einfalt, tá tey ikki lærdu hetta eftir "náttúrmetoduni" sum vit onnur. Tey máttu fara frá mammu, pápa og systkjum sum sjei ára gomul at búgva hjá eini pleygufamilju, sum tey í fyrsta umfari als ikki kundu samskipta við.

Sum frá leið, fingi vit specialskúlan í Havn, so nú slapst undan at fara av landinum, og var hetta eitt stórt framstig, hóast

tað framvegis var nógv, sum kundi gerast fyri at bøta um umstøðurnar hjá teimum deyvum.

Tulkatænastan
Tað seinasta stigið á hesum øki er tulkatænastan. Tulkur hendan dagin var Edny Poulsen. Hon er upprunaliga útbúgvinn lærari, og hon var tann fyrsti, ið lærði til teknmálstolk í Føroyum. Hon sigur, at í Føroyum eru 30 "teknmálbrúkarar" og endamálið við tulkatænastuni er at hjálpa teimum deyvum og hoyrandi í størst møguligan mun undan trupulleikunum við brekinum at vera deyvur. Edny er í fullum starvi, og Poulina í Dali er í hálvum starvi. Afturat hesum er eitt skrivstovufólk. Uppgávan hjá teimum er at vera teimum deyvum til hjálpar í so stóran mun sum gjørligt, har hesi hava brúk fyri at samskipta. Hetta kann vera á fundum, gudstænastum, í sjúkrahúsum, bankaørum, í skúla og annars í øllum teimum førum, har vit hoyrandi eisini hava brúk fyri at samskipta.

Edny sigur, at játtanin til tulkatænastuna er kr. 300.000 árliga. Tað røkkur ikki langt, men tulkatænastan hevur eisini nakrar inntøkur, tá tey átaka sær ávísar uppgávur. Men her kundi saktans verið brúk

fyri eini størri játtan, tí tey hava úr at gera.

Trupult at fáa javnbjóðis rætt
Eitt, sum stríðst verður við, er at geva teimum deyvum javnbjóðis tíðindatænastu við teimum hoyrandi, og er her serliga náttúrliga talan um sjónvarpið. Samband hevur verið við hendan stovnin, men sum skilst, gongur hetta sera striltið, og viljin er ikki serliga góður at loyva teknmálstulking í samband við tíðindasendingar. Hevði sjónvarpið so av illum røkt tíðindasíðurnar í tekstvarpinum, so kundi verið bœtt eitt sindur um støðuna. Men tað verður als ikki gjørt. Í skrivandi stund eru nýggjastu tíðindini á tekstvarpinum meira enn 3 vikur gomul, hóast tað skuldi verið sera yvir-komiligt hjá sjónvarpinum at skriva ein stubba um tey annars avmarkaðu tíðindum, ið verða send, - tá hugsað verður um talið á starvsfólki.

Vónandi fara nýggju politisku kustarnir at gera nakað við hetta.

Søgan um Hermund
Ein av teimum sum vóru á Vaglinum hendan dagin var Hermund Zachariasen. Hann er ættaður úr Norðragøtu, men býr nú á Argjum. Hann er sonur Annilenu og Jákup Zachariassen í Mortanstovu. Tey eru sjei systkin, og av hesum eru 5 deyv. Fýra teirra máttu fara til Danmarkar í skúla, meðan tann yngsti slapp á specialskúlan í Havn. Tað kann vera áhugavert í hesum sambandi at endurgeva ta frásøgn, sum Hermundur hevur í bókini "Søgan um hini" um, hvussu hann upplivdi sítt brek, og er hon hendan:

Tá eg var lítill tosaðu foreldur míni við meg á heimagjörðum teknmáli. Tað bar væl til at peika á lutir og persónar, men sjálvandi bar ikki til at gera hugsanir og spurningar á henda hátt. Men vit skiltu tó hvønn annan heilt væl. Nógv av børnunum, ið vit spældu

við, dugdu eisini at nýta hetta heimagjörda fingrámálið. Eg fór í skúla sum hinir dreingirnir. Eg fekk tó ikki so nógv við, men eg lærði at skriva stávarnar. Eg minnst so væl, tá eg og beiggi mín skuldu til Danmarkar at ganga í skúla. Ein dagin bað pápi meg koma við, so skuldi hann vísa mær havið. Hann peikaði út á havið og segði: "Tú skalt langt, langt út við skipi". Eg hugdi út yvir havið og hugsaði: tað var lægið, hvat mundi vera har aftanfyrir.

Beiggi mín og eg fóru báðir niður í senn. Tann fyrsta dagin fylgdi ein kona okkum til deyvaskúlan í Keypmannahavn. Vit sóðu ein heilan hóp av børnum, ið gingu og veipaðu við ørmunum. Vit stóðu þúra forfardir og skiltu ikki petti av nøkrum. Men vit fingi so okkara dagligu gongd her og vuksu upp saman við nógvum deyvum.

Seinni vórðu vit fluttir á skúlan í Fredericia.

Tvær ferðir árliga sluppu vit heim til foreldrin, í summar- og jólafrí. Vit gleddu okkum ómetaliga nógv til heimkomurnar, og vit vóru alspentir hvørja ferð. Men sorgin var stór hvørja ferð vit skuldu avstaðaftur, tá runnu nógv tár.

Tá eg var liðugur á skúlanum, gekk eg við posti í heimbygðini eina tíð. Men mamma mátti greiða mær frá, hvør var hvør, tað var eitt rættligt stríð. Vit gjørdur eitt tekn fyri hvørt fólk: Ein hevði brillur, ein skeitti, ein var tjúkkur ella klænur, ballaði ella roykti pípu, ein hevði stórt skegg o.s.fr. Skjótt gekk tó, at eg visti hvør átti postin.

Eg hevði móguleika at sleppa á eftirskúla í Danmark, men foreldrunum dámdu hetta einki. Pápi vildi hava, at eg skuldi læra okkurt handverk. Eg hevði tosað nógv um at blíva bakari. Lærarin eg hevði havt á Fredericia, fekk mær lærupláss har í býnum. Eg

Her síggja vit Edny "in action". Hon hevur annars ikki sørt við Føroya Fiskimannafelag at gera. Omma hennara Barbara Danielsen var í nógv ár vaskikona á FF. Tá omman legði frá sær tók Edny við, og tað kann greinskrivarin vátta, at hvat enn kann sigast um FF: reint var altíð!

bleiv eg so bakari. Eg vildi helst arbeiða í Føroyum og kom tí í 1959 til Frants Restorff, har eg bakaði í fleiri ár. Men ryggurin var so veikur, at eg mátti gevast og finna mær lættari arbeiði.

Hetta er ein lívsjáltandi

søga, sum gevur eitt innlit í, hvussu øðrvísi lívið er hjá einum deyvum. Hetta kann bert stuðla sjónarmiðnum, at ein kann ikki nýta smáligheitir og formalismu, tá tað ræður um at javnseta deyv og hoyrandi í tann mun, hetta letur seg gera.

Og her síggja vit tey bæði Hermund og Edny aftaná loknan fund.

Her "lurtar" Hermund við andakt eftir sínunni gamla bygðafelaga og granna, sum heldur 1. maidagsrøðu. Hvat hann helt um innihaldið, sigur søgan einki um.

Her síggja vit teir báðar beiggjarnar: Hermund og Marni, tá teir vóru í Danmark á deyvaskúla. Teir báðir eru sera javngamlir. Systrarnar Arnbjörg og Hallbjörg, sum eru tvíburar, eru nøkur ár yngri, so tey gjørdust 4 systkin sum máttu fara av landinum. Jan, tann yngsti, fór á skúla í Havn.

Rasmus Rasmussen - Rasmus á Háskúlanum

Vetrarútróður og vetrararbeið

At taka úr blaðnum

Síðurnar 11, 12, 17 og 18 kunnu takast úr blaðnum

Í 1949 gav Rasmus út bókina **Sær er siður á landi, sum greiðir frá bygðalívinum í gomlum dögum. Vit endurgeva her seinna partin av tí, sum hann skrivar um Vetrarútróður og vetrararbeiði. Fyrri partur stóð í seinasta blaði.**

Tann ramasta pátrúgvín hekk tó uppi við øll tey mongu orð, ið ikki máttu verða nevnd á bátti uttan í dultýðningi (tabu). Her skulu nøkur fá verða nevnd: knívur, kúgv, roykur, kráka, agn ella ongul máttu t. d. Ikki verða nevnd við rætta navni á báti, og um onkur ungur drongur kom til at fortala seg, fekk hann háðandi slongd aftur hesi orð: “Hatta hevur etið meria, enn hatta hevur hoyrt!” Nei, í staðin fyri hesið orð skludi verða sagt: *Hvast-ið, langhølan, húsavesan, blábøkan, bitin og krók-urin*. Hvør dulinskapur, ið hevur ligið aftan fyri alt hetta, er ikki gott at vita. Hesum kanna teir vísindamenn eftir, sum iðka ta vísindagrein, ið kallast “folklore”, tað er vitskapurin um søgnir og pátrúgv; men ilt man vera at grava niður undir røturnar á øllum leivdum, ið enn liva í fólkahuganum frá elstu heidnu tíðum.

Var unglingi so eydnusamur at kenna kalva fyrstu ferð á stórum báti, visti hann sær at halda *vaðhans*, tað var eitt gildi fyri øllum bátsmonnum og húski teirra eina ferð á vetrinum. Fyri fyrst varð tað bert at fara til hús frá bátinum eftir tveypottafloðskuni og skeinkja bátsmonnum ein dramm, áður enn teir fóru til hús. Tá unglingi kendi hendan *vaðhanskalva*, drógu tveir menn upp, annar til at draga, tí ikki varð litið ungmenni til at draga so virðisfullan fisk at borði,

og hin til at søkja. Nú mátti verða farið so avstað, at hann ikki varð mistur.

Tað var ikki ofta, at nýtt áttamannafar varð tikið í brúk, men hendi tað, vóru allir teir siðir havdir, sum fornir vóru at hava, *táið lagt varð í bát*. Hetta, at *leggja í bát*, stóð í tí, at bátseigarin, ella bátseigararnir, um teir vóru fleiri, lögdu kjøt og brennivín í bátin. Eitt heilt krov og ein tíggjupottakaggi var tað minsta sum lagt varð í áttamannafar. Henda ílga var til allar bátmenninar at eta og drekka; men fólkasiður var hildin høgt í æru í hesum sum í øllum øðrum førum tá í tíðini. Ikki varð hesin góði matur ella drekka rørt, fyrr enn komið var á fiskileið, og fyrsti fiskur drigin. Tá báturin var komin á sjógvn, varð hann signaður, t. v. s. at hann varð rógvin tríggar ferðir runt við sólini. Tá lagt var frá, fór ein maður í hvørja rong at sveipa, stavnhaldið varð vent út eftir, og so varð sveipað til stavnhaldið triðju ferð var komið aftur í sama stað, tá fyrst varð farið til árar. Rógvið varð hattleysur, til sálmurin var sungin, og eina góða løtu sótu menninir tigandi og róðu spakuliga, til onkur eldri maður setti sær húgvuna aftur á høvdið og segði eitt hvørt sáttligt orð um okkurt, ið litið hevði upp á seg. Tá fyrst var tikið reiðiliga til árar. Tá ið fyrsti fiskur var komin í bátin, fór formaðurin eftir kagganum og

beyð honum, sum drigið hevði, ein dramm og síðan øllum hinum. Nú varð tøppurin sligin í, og úr aftur fór hann ikki, fyrr enn komið varð heim aftur um Tangan. Tá komið var at landi, varð bjóða hvørjum manni, ið har var staddur, til tómt var, kjøtið varð tá eisini býtt millum menninar, tað sum eftir var.

Annað vetrararbeið umframt útróðurin var ymist, og av tí var tøtingin ivaleyst mest týðandi. Har fleiri vaksnir menn vóru í húsi, kravdist nógv av slitklæðum umframt sunnudagsklæðir: Hosur, buksur, troyggjur, kot og stúkur, og alt skuldi verða loyst úr lagdi heima, nappað, karðað, spunnið, bundið ella vovið. Hin grovara ullin og broddurin av tí, sum nappað varð, skuldi eisini verða gjørt til skips-troyggjur. Henda skips-troyggjan var so at kalla einasta útflutningsvara av landinum tá í tíðini. Þorini vóru tá mest sum gingin av brúki sum handilsvara, og av ull varð lítið útflutt. Í bóndans húsi stóðu alla vetrartíðina rokkar uppi. Var ein gamal maður í húsinum, hekk hann í rokkinum allan dagin og spann skips-troyggjutógv. Tað var um at gera fyri hann, at konu-fólkið ongantíð kundi siga, at tað einki hevði upp á stokkarnar. Var ikki sjóðveður, men annars útiverandi á landinum, var mannfólkið í einumhvørjum útiarbeiði tað ljósa av degnum, helst í baganum at væla um bólini, til vetraródnirnar komu, ella tað var og gróv upp hagaveitir, tað vit kallaðu at *skera upp haga*, har vatnhagi var, tí skomm var fyri bóndan, tá, um seyðurin tók vatn. Teir lögdu sær í eina við at halda veitirnar opnar og grava nýggjar; men illa gekst at halda ærseyðin frá at taka vatn við tjarnirnar. At livurin varð úr lambsseyði, t. v. s. at iglar vóru í henni, var hildið at vera illa vorðið, (tá vóru eingir vatnbollar at geva seyðinum sum nú). Torvskuldi eisini fáast at hús-um, so nógv var at takast við uppløgudagarnar tað stutta, ið ljóst var av degnum framman undan jólum. Tá ið komið var aftur til hús, varð oftast farið í

rokkin. Ikki varð kolan tendrað fyrr enn á Mariumessu um heystið (8. september), summi tendraðu tó longu um líratíðina (26. august), men tað var hildið fyri oyðslusemi, so tíðliga mundi verða farið til songar hesa tíðina. Nú, tá veturin var alkomin at kalla, varð tendrað, tá dagsett var, og tá tendrað var, settist alt fólk ið í bóndans húsi við arbeiði, konu-fólkið við stokkunum, og mannfólkið fór í rokkin ella eftir kørðunum, meðan summir lótu burtur av skinum ella lögdu teymhvørjum útiarbeiði tað ljósa av degnum, helst í baganum at væla um bólini, til vetraródnirnar komu, ella tað var og gróv upp hagaveitir, tað vit kallaðu at *skera upp haga*, har vatnhagi var, tí skomm var fyri bóndan, tá, um seyðurin tók vatn. Teir lögdu sær í eina við at halda veitirnar opnar og grava nýggjar; men illa gekst at halda ærseyðin frá at taka vatn við tjarnirnar. At livurin varð úr lambsseyði, t. v. s. at iglar vóru í henni, var hildið at vera illa vorðið, (tá vóru eingir vatnbollar at geva seyðinum sum nú). Torvskuldi eisini fáast at hús-um, so nógv var at takast við uppløgudagarnar tað stutta, ið ljóst var av degnum framman undan jólum. Tá ið komið var aftur til hús, varð oftast farið í

har varð sitið við øllum inniarbeiði, og har varð matgjørt. Í glasstovuni varð sjáldan sitið, uttan tá gestur var komin til garðs. Í roykstovuni stóðu fastir rokkar uppi, har sótu bindingarkonurnar á skoml-um og krøkkum, og har lótu menninir av skinum, annaðhvørt tey vórðu rotað ella rakað. Vevurin stóð tó sjáldan uppi í roykstovuni. Hann var oftast uppsettur í einum kamari ella uppi á loftinum. Roykstovan var eisini svøvnherbergið hjá einum parti av húsfolkinum, har vóru 3 ella 4 songarstöð, koyggjusengur við lúku fyri ella bert við tjaldi av klæði. Fyri framman koyggjurnar vóru beinkir at sita á, men á skindustavunum millum koyggjurnar vóru rokka-setrini, so har var ikki sitið, meðan rokkar stóðu uppi. Ein leysur strábonkur var aloftast umframt, hann kundi verða fluttur ímillum, og stundum stóð hann í glasstovuni. Í flest øllum roykstovum var moldgólv tá, og tað kundi vera ymist, hvussu tað var til góðsku. Grúgva ella fýrstaður var eldstaðurin í nærum øllum húsum. So vítt eg minnst, vóru bert tvey hús, ið høvdu komfýr, tey vóru hjá bóndanum úti á Mýru og hjá Godtfredi, keypmanni inni í Húsi. Í summum húsum, sum t.d. hjá bóndanum

norður í Stovu við Kirkjar, var roykstovan í miðjan lonini, tá var stórt kamar og kovi fyri norðara galvi, og stova, lítið kamar og kovi fyri sunnara galvi. Fjósið var tá leyst frá sethúsunum. Í øðrum gørdum, t. d. hjá bóndanum á Ryggi, heimi í Stovu, var fjósið fast í norðara galvi á roykstovuni, og við hin sunnara galvin var so stovan við bíleggjarovnin frá fyrstaðnum, sum var við tann galvin. Norður í Stovu við Kirkjar var høvuðseldstaðurin við hin norðara galvin, har tað størri kamarið var, og bert ein minni grúgva við hin syðra galvin, har stovan var, men bíleggjarovnur var á báðum stöðum.

Tey flestu bóndahús vóru bygd við kovareising, ið hvussu var øðrumegin, so langari, sum roykstovan var, og stundum glasstovulongdina við. Kovareising báðumegin høvdu fá hús; tó var ofta ein stutt kovareising útyvir útdyrnar og eitt petti afturat til ein lítlan kova. Innanfyri var tá ein krók-ur millum durarúmið og kovan við eldstaðin, og har varð tá rúm fyri einari eldbrik. Var skálin so breiður, at kamar varð klovið burtur av stovuni, vóru tvær hurðar við tann royk-

Framhald á næstu síðu

stovugalvin, onnur inn í stovuna og hin inn í kamarið og kovan.

Har stórmanshýsi var, sum hjá rygsbóndanum, var glasstovubygningurin so langur, at rúm var fyri stórari stásstovu, kamari (stundum fyri tveimum kømurum), køki við eldstað og durum til bakdyr. Her var frá fornari tíð tingstova og tilhald fyri embættismenn, tí var støddin gjørd so mikil. Annars var tað soleiðis, at bóndur vildu helst gera húsini so, at glasstovurnar kundu vera tvær, ella eitt stórt kamar var til at taka og hartil ein eldstaður umframt tann vanliga, um neyðugt varð at hava tvey húshald. Tá yngri bóndin giftist og festi, meðan tey gomlu bóndahjúnini vóru á lívi, hildu tey tað ikki fyri sjálvsagt, at bóndahjúnini og haldbóndahjúnini skuldu sita um sátt í øllum lutum. Húsklandur ræddust tey, og tí vildu tey byrgja fyri, meðan tíð var; tí, søgdu tey so vísiliga, “gott er um heilan fingur at binda”. Ikki var heldur væl tókt, at trongrúm skuldi verða í bóndans garði. Tað varð ikki hildið at vera hábærsligt.

At hava víðan skorstein beint uppi yvir eldstaðnum er yngri siður, tað

gamla var at hava ljóara mitt á roykstovumønini. Út yvir ljóaran varð skjólið lagt. Skjólið var ein træramma, sum gekk oman yvir ljóaragrindina; uttan yvir skjólsrammuna varð tant eitt tunt roð ella eitt grindavælindi, so ikki skuldi vera heilt myrkt inni, um skjólið lá útyvir á degi, (í Miðvági kallaðu tey hetta skjólið *skíggjan*, og stongina, sum fest var í tað við einum hongsl, *skíggjastongina*). Skjólið mátti vera av, tá roykur var inni, og tað mátti tá verða sett upp á kant, eitt sindur halt í móti ættini. Hetta var gjørt inni við skíggjastongini. Húskallurin hevði ta skyldu at seta skjólið rætt og binda stongina niður í bitan, so tað sat fast; hann skuldi eisini venda skjólinum, um ættin skifti, og leggja tað afturá um kvøldið. Arbeidskonan skuldi leggja aftur at eldinum og hirða. Ikki kólnaði út um dagin ella kvøldið, men hon mátti ansa eftir ikki at oyða ov mikið torv, so eldur varð ikki kyndur uttan til máltíðir. Um kvøldið skuldi hon *hirða*, t. v. s. leggja nakrar hóskaandi torvur í eimin, so *lív* kundi verða og kyka við um morgunin, annars fekk hon ábreiðsluna og varð

síðan send út at *biðja lív*, og tá spurdist um allan garðin, hvussu lítaleys hon hevði verið. Tilíkkum ræddist hvør ærukær genta fyri tá á døgum, so tær fóru væl og vandaliga um hirðingina. Hirðingar-torvurnar máttu vera valdar, ikki máttu tær vera ov lættar, tí so kundu tær brenna út.

Meðan eldurin reyk, var illramt inni, men tá avrok-ið ar, og náttverðapotturin var farin at kóka, var nossligt í roykstovuni, og tá gekk arbeiðið væl frá hondini. Okkurt fólk, ið ljóðkátt var, kundi siga frá einarihvørjari skemt, so alt sat í látri. Tá ið leið út í móti klokkan 11, var náttverðin kókaður, og tá lögdu øll arbeiðið frá sær. Aftan á náttverða varð ikki arbeitt. Í summum húsum løsu tey bøn, áður enn farið var til songar. Ikki var tað altíð í felagskapi, oftast løsu tey hvør sær, men øll løsu faðirvár og signaðu seg, áður enn tey sovnaðu. Til náttverða kundi vera ymist, eftir sum árstíðin var. Fyrrapartin av vetri var tað oftast súpan bótað við einum kjøtbita, og í bóndahúsum einum hálvum stykki av kjøti afturvið; ella tað kundi vera fiskur fiskur við livur ella kamshøvdi,

tá útróður hevði verið. Seinnapartin av vetri var tað greytur við siroppi ella einum mjólksopa afturvið. Aftan á at neytini høvdu kálvað, var tað oftast onkur mjólkarmatur, ystingur, dralvi ella vellíngur. Borðeitt varð vanliga ikki. Matmóðirin bar hvørjum sítt upp í hondina, tá tað var kjøt og súpan, var tað greytur, varð hann oystur upp í stór fót, og tá supu fleiri úr sama ílati, og var tað fiskur, varð hann lagdur upp í trog, sum øll settust uttanum. Mjólkina fingutey hvørt upp í sítt krúss ella sín haldakopp. Spønir-nir vór oftast særogn, og hirti tá hvør sín, so uppvaskið var einki. Spønir-nir vóru heimagjørdir hornspønir, tó áttu summi silvurspón, men hann var ikki til hvønn dagsbrúk. Øll hampafólk bóðu Jesus verða við sær, áður enn tey settust at fáa sær, og etið mátti verða hampiliga. Knívur og gaffil vóru ikki til brúks, um tað var fiskur, øll brúktu fingrar sínar. Hvør át við sína trom, tá tey sótu við trogið. At reika ovlangt frá tromini var hildið fyri at vera ófólkaligt, og varð átalað, tá børn og hálvvak-sin gjørdur tað. Náttverðin varð hildin at vera

høvuðsmáltíðin um dagin, og tá hann var etin, fóru øll til songar mett og væl sett. Bóndin og bóndakonan svóvu í glasstovuni, um tey ikki áttu serstakt songarkamar, og tað var sjaldnast. Hitt húsfólkið svav mest í roykstovuni í koyggjusongum. Ikki var tað hildið óhóskandi, at húskallar og arbeidskonur svóvu í koyggjum, sum bert vóru avskildraðar við galvarnar, og nakrir ósiðir kynjanna millum stóðust heldur ikki av hesum. Eitt arbeið hevði arbeidskonan at gera aftan á náttverðan, og tað var at baka drýlarnar til dagin eftir. Hetta gjørdi hon áður enn hon hirti.

Tá út leið í adventuna (jólaføstuna), var nógv um at vera bæði hjá ríkum og fátækum, tí nú skuldi tótast til jóla. Ikki varð hildið gott húsarhald at vera, uttan gjørt varð so mikið av skipstroyggjum, sum fór fyri jólagóðan, og hartil skuldu klæðir verða gjørd. Hvørt kristið kykt skuldi fáa okkurt nýtt plagg til jóla, eingin mátti verða sörur, um tað bert vóru einar hosur ella einir sokkar. Hesa tíðina varð farið tíðliga upp og seint til songar. Ikki var bert at spinna, binda og veva. Øll klæði bæði upp á mann-

fólk og konufólk, vórðu tá seymað í húsinum. Menninir seymaðu sjálvir tað mesta av mannfólkaklæðunum.

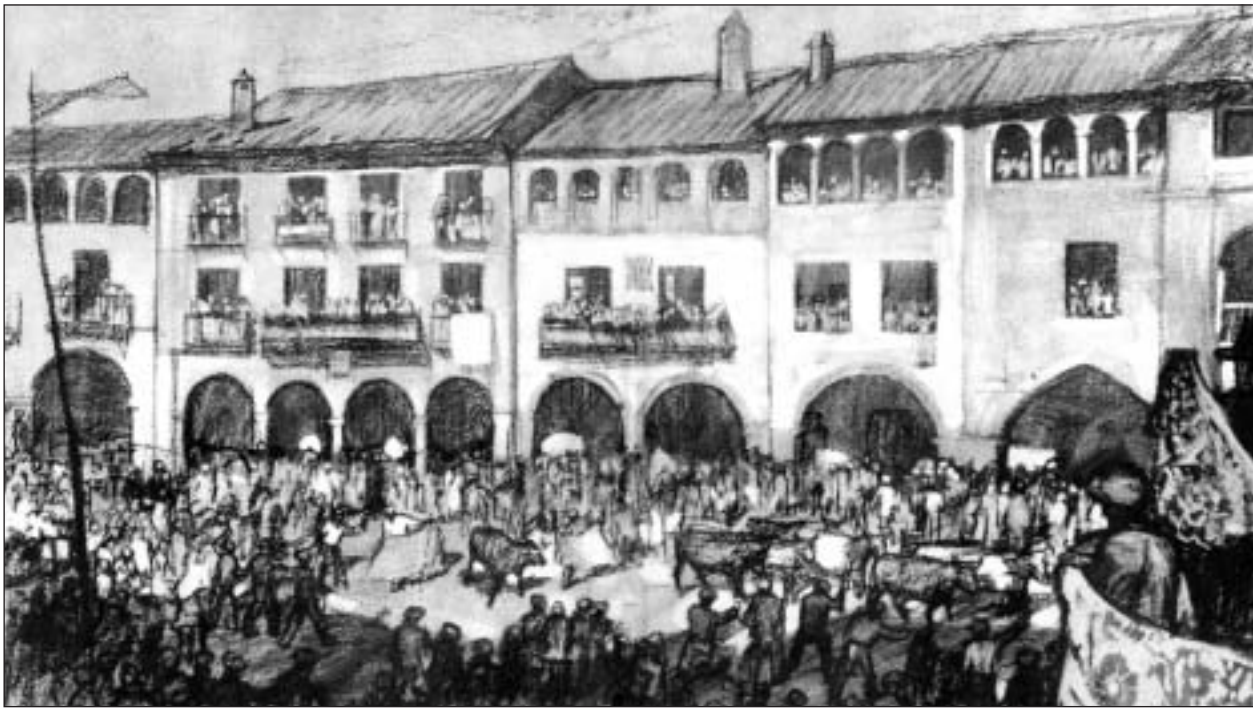
Fell útróðrarveður í adventuni, varð tað ikki for-sømt, men mangur dugna-maður fór upp at spinna, áður enn farið varð til útróðrar, og aftur í rokkin, tá hann kom aftur um kvøldið. Ikki var hitt ljósa av degnum langt, men úti var mannfólkið, tá ið viðr-aði, meðan ljóst var. Var ikki sjóveður, var tað í haganum at síggja seyðinum til góðar, væla um bólini ella grava veitir. Torv skuldi eisini verða borið, so ivaleyst var inni á jólum.

Ikki varð mikið gjørt av dansi, fyrr enn jólini komu, tó varð farið upp á gólv einaferð hvørt sunnu-kvøld, fyri at halda kvøð-ingina við líka. Ikki vóru mong føroysk kvæði kvøð-in í Miðvági í teirri tíðini. Tá ið hesi verða nevnd: “Risin av Látrabergi”, “Regin smiður”, “Ormurin langi”, “Sigmundarkvæði yngra” og so nakrir tættir sum t. d. “Jákup á Møn” og “Brókatáttur”, so mundi vera tað mesta. Tað vóru tær donsku kempuvisur-nar, ið vóru havdar á gólvi, men tær gingu eis-ini sera væl.

Ferðadagbók hjá Rasmusi

Vit halda fram við áhugaverdu dagbókini hjá Rasmusi Rasmussen, ið hann skrivaði tá hann í 1929 var á eini sendiferð til Spania. Myndirnar eru hesaferð úr einari almennari framsýningarskrá, sum er varðveitt frá túrinum.

2. august 1929 (framhald): Síðst leggur ein tilmerkis ein pall mitt á gólvinum, har nakað av føroyskum handaðnaði er framsýnt. Føroysk klæðir, skipstroyggjur og skinn, hetta liggur alt niðri, ikki undir glasi, so tað er áfallið og býður sær lítið út. Heldur ikki hetta eru lutir, sum hugsan kann vera um at selja til onnur lond, og teir bera tíverri ikki nakað prógv um serstakan dugnað í handaðnaði sum t.d. hjá grønlending-

Á framsýningini, sum Rasmus vitjaði í 1929, vóru fleiri framsýningar. Ein av teimum lýsti eina gamla spanska bygd. Her er ein mynd av "guidini" til hesa framsýning. Hon vísir "vaglið" í bygdini, har alt fólk ið kom saman til serligar hendingar.

um. Tann einasta vara, sum her kundi verið talan um sum útflutningarvara frá Føroyum, er klippfiskur, og hann er komin so illa fyri sum hugsast kann. Ivaleyst hava teir føroysku

fiskakeypmenninir, sum sent hava fiskin, sent hann í so góðum skili, at hann var av tí besta, sum framleitt verður í Føroyum t.v.s. besti klippfiskur í heiminum; men vanluk-

an er tann, at fyrstøðumaðurin fyri framsýningini ikki er sína uppgávu vaksin. Í staðin fyri at skifta fiskin javnlaga letur hann sama fiskin liggja, til hann er spiltur - hin eini

góði kassin var nýkomin. - Skal fiskurin frá Føroyum dømast eftir tí, her var framsýnt, fær hann deyðsdóm sín; men vónandi verður annar og betri fiskur fyri hond, tá døm-

ast skal. Sjálvsagt átti hin føroyski klippfiskurin at verið hitt mest ásyniliga á teirri føroysku deildini. Ein stórir fiskastakkur (hann kundi jú verið opin innan) við navninum “baca-lao færaoe” - Føroya klippfiskur. Hvat skal tað gera gott fyri, at allir hesir mongu føroysku fiskakeypmenn sýna fram hvør fyri seg. - Skal tað vera nøkrum til góða, at teir her, langt úti í heimi, vísa kapp sítt hvørt móti øðrum í at virka klippfisk? Slíkt kundi hóskað og verið til gagns í Føroyum; men her úti ræður um at sýna fram føroyskan fisk sum heild. Føroyar eru nóg lítlar og sundurlyndis-andin har nóg mikil, okkum nýtist ikki at troyta hetta longur í æsir fyri Spánverjum og øðrum útlendingum.

Samanbera vit hin føroyska fiskin við hin norska á framsýningini, og tað kann vera vert, so var tað

Framhald á síðu 17

Bygt ferðamanna- bát til Grønlands

Orð og myndir: Torleif Johannesen

Teir hava gjørt tað eina-ferð enn! AWI Boats í Runavík hava bygt ein nýggjan snotiligan bát til Grønlands. Hann eitur „Ketil“. Hesin báturin er ein AWI Star 35, og hann er ikki sum hinir, hvørki tá tað kemur til stódd ella skap. Tað sæðst týðiliga á bátinum, at hann ikki er bygður til fiskiskap, men til ferðamannaflutning. Navnið á síðuni á bátinum sigur tað eisini, tí har stendur „Nanortalik Tourist Boat“. Báturin er 10,6 metrar langur og 3,44 metrar breiður. Hann hevur tveir Perkins motorar, sum eru 265 hk hvør. Tað gevur bátinum eina ferð uppá 23 sjómíl um tíman. „Ketil“ hevur eina salong við 12 sitiplássum. Setrini eru mest lík flúgvasetrum.

Ein av eigarunum er Per Lund Nielsen frá Nanortalik í Suðurgrønlandi. Hann eigur saman við øðrum tvey smá gistingarhús í býnum, sum eita Cap Farvel og Tupilakk. Ein av grundunum, til at teir nú hava bygt sær henda ferðamannabátin, er, at teir vilja royna at fáa fleiri ferðafólk til Nanortalik.

Flogvøllurin í Suðurgrønlandi liggur tætt við Nanortalik. Teir ætla tí at heinta gestirnar við bátinum og sigla teir til Nanortalik, har teir kunnu gista. So er ætlanin at gera

útferðir til ymisk støð og býir í Suðurgrønlandi. Per sigur, at hetta er “sum so” ikki eitt nýtt hugskot, tí fleiri bátar sigla við ferðafólki sum er, men teir eru ikki góðkendir til endamálið. Teir koma tí at yvirtaka hesar ruturnar við hesum bátinum, tí hann er góðkendur til 12 ferðafólk, sum er tað mest loyvda fyri ein glastrevjabát.

Per sigur, at teir hava eisini tosað við Artic Uniaq Line um at sigla við ferðafólki til tríggar tær sunnastu bygdin í Suðurgrønlandi.

Per sigur eisini, at sum øllum kunnugt, er Grønland ógvuliga stórt. Tí er neyðugt við góðum og skjóttgangandi bátum. Hóast báturin kann sigla omanfyri 20 mál, so væntar Per, at teir koma fyri tað mesta at sigla við uml. 15 míla ferð.

Hann er stak væl nøgdur við arbeiðið. Hann sigur eisini, at tað er meiri pláss í salongini, enn hann roknaði við, tá hann sá tekningina.

Uppá fyrispurning um, hví teir hava bygt bátin hjá AWI Boats, sigur hann, at grundirnar eru tvær.

AWI Boats hevði besta tilboðið viðvíkjandi sjálvum bátinum og harafturat tað biligasta. Hann kostar góðar tvær milliónir, tá hann liggur í Nanortalik. Báturin fer fyrst við fraktskipi til Ålborg og síðani við øðrum fraktskipi til Grønlands.

Per hevur góðar royndir av bátum frá AWI. Í 1978 keypti hann, saman við einum vini, ein AWI 23 bát. Teir hava verið stak væl nøgdir við tann bátin, sum teir hava brúkt til frítíðarfiskiskap og til útferðir.

Í salongini eru 12 sitipláss. Per situr fremst til vinstri, saman við Aðalstein.

Føroyingur skipari á nýggjum grønlandskum rækjutrolara

Regina C er bygd á Ørskov Skipsværft í ár og er so-statt nýggjasta skipið í grønlandska rækjuflotanum. Eigari er Svend Christensen í Nuuk. Saman við soninum, Karl Christensen, eiga teir eisini Steffen C, ið er systirskip Reginu C. Í reiðarínum er eisini Nikolina C. Regina C er avloysaraskipið hjá Nicolinu C. Ætlanin er at Nikolina C skal seljast.

Við Reginu C eru fimm føroyingar. Teir eru:

Skipari: Gunnar Nolsøe, Skopun

Maskinstjóri: Bogi Jacobsen, Tórshavn

1. Meistari: Mikkjal Petersen, Klaksvík

2. Meistari: Kári weihe, Skála

Fabricsstjóri: Gunnleif Bjartalíð, Sandur

Øll trolútgerðin, ið nýtt verður umborð kemur úr Føroyum: Trol frá Vónini í Fuglafirði og lemmar eru frá Injector Door í Vági. Síðan skipi byrjaði at fiska, hevur alt virkað sum tað skal, tó hevði Regina C ein trupulleika við tí eina trolspælinum seinasta túr.

Fiskiskapurin hevur gingið avbera væl, Regina C er á øðrum túri, og hevur verið úti í 14 dagar. Regina C hevur 250 tons inni av hampuliga góðum rækjum. Fyrsti túrurin var 32 dagar og hevði Regina C fiska 610 tons av rækjum. Tó skula tað stórar nøgdir av rækjum til, nú rækjuprísurin er í botni.

Um skipi annars:

Longd: 70 m

Beidd: 15

Trol: Dupult

Høvuðsmotorur: 7800

Max ferð: 15 míl

Framleiðsluorka: 80 tons/døgn

Goymslurúmd: 1496 m³ + 212 m³ pakningsrúm

Goymslurúm: (tons rækjur) uml. 550 - 570 tons

Komandi blað

Nú er FF-blaðið komið út aftur við hópin av áhuga-verdum og spennandi tilfari.

Tað vísir seg, at tilfarið er so nógv, at tað altíð er tilfar, sum vit mugu útseta til komandi blað, eisini fyri at kunna geva tilfarinum tað pláss, sum tað hevur uppihorið.

Men tað, sum liggur fast, er, at í komandi blaði kemur ein myndafrásøgn frá fyra av skipunum, sum John Dam hevur verið skipari á. Vit hava lænt myndaalbummið hjá Óla Joensen, úr Hesti, sum var við John í eini 20 ár. Við Baki, á hemara- og laksaveiði, og síðan á rækjuveiði við Vesturvarða, Suðurvarða og Fame. Her verða nógvar áhugaverdar myndir.

Vit fara eisini at hava frásøgn frá gerandisdegi umborð á bori-palli í føroyskum sjógv, og er tað Anna Maria Simonsen, ið arbeiðir sum sjúkrasystir umborð, sum stendur fyri hesum tilfari.

So tað verður øll møguleg orsök til at gleða seg til komandi blað.

Eigarin av uppboðssøluni M-J Becaup-Pieters. Hon dugdi væl at greiða frá. Hon sigur, at fyrstu árin, eftir at hon keypti uppboðssøluna, vóru strævin við nógvum tapum. Men nú er støðan "stabil".

Í SAMBANDI VIÐ FUND Í fiski-mannadeildini hjá Europeiska Flutningsarbeiðara-felagsskapinum í Bruxelles vóru nakrir av fundarluttakarunum á vitjan á fiskamarknaðinum í Zeebrugge í Belgia. Hesin býur liggur beint uppat markinum til Hollands.

Hetta var ein áhugaverd vitjan. Fiskamarknaðurin var inntil fyri nøkrum árum síðani meira ella minni almennur. Men nú er hann privatiseraður. Tað er eitt konufólk, Mrs. M-J Becaup-Pieters, sum fyrr hevur verið virkin í byggingvinnuni, sum hevur keypt

Konufólk eigur uppboðssølu: Vitjan á fiskamarknaði í Belgia

uppboðssøluna. Hon hevur sett ein stjóra at hava dagliga raksturinn um hendi.

Tað er gjørt nógv fyri rættiliga at byrja av nýggjum, tí uppboðssølan var á fallandi fót. Tað eru stórar iløgur gjørdar. Sjálvur fiskamarknaðurin hevur havt iløgur uppá 150 mill. kr. Hetta hevur ført við sær, at ein hópur av øðrum virkjum eru bygd uttanum fiskamarknaðin, eins og tað eisini er hent á okkara leiðum. Hesi virki hava havt iløgur, sum eru

um 750 mill. kr.

Góða tænastu Lagdur verður dentur á at hava eina so vælvirkandi uppboðssølu sum gjørligt. Tænastan eigur at vera best møguleg, so viðskiftafólk skulu fáa hug at koma aftur.

Um belgiskan fiskiskap, kann sigast, at kvotan hjá Belgia í 2001 var 32.000 t av botnfiski. Hetta er ein lækking frá 39.000 t í 1999. Hetta ljóðar kanska ikki av nógvum, men belgiska strondin er bert 60 km long, so út frá tí er tað ikki so galið. Samlaði flotin telur 126 skip, og her hevur eisini verið talan um eina lækking. Hildið verður, at tað eru umleið 900 fiskimenn í Belgia. Teir eru limir í tveimum ymskum feløgum. Fakfelagsrørslan í Belgia er nevniliga býtt upp í tveir bólkur: Ein "sosialistiskan"

Her sæst "klokkan", sum er grundarlagið fyri uppboðssøluni. Tá vísarin á klokkan kemur niður á tann prís, sum ein keypari vil gjalda, trýstir hann OK-knøttin, og klokkan stöðgar. So skal trýstast á aðrar knøttar fyri at staðfesta, hvussu nógvir kassar skulu keypast til júst hendan prís. Síðan heldur klokkan á at ganga niðureftir, til tann næsti smekkar til. Prísurin verður annars vístur á skerminum í euro og bretskum pundum.

og ein "kristiligan", men hesir bólkur arbeiða væl saman - eisini í ITF-høpi.

Á uppboðssøluni í Zeebrugge vóru í fjør seld

13.000 tons av fiski fyri uml. 400 mill. kr. Hetta merkir ein miðalprís uppá uml. 30 kr., so sum tað skilst er tað fyri ein stóran part dýr fiskað, sum verða seld her. Í virði umboðar hesin fiskamarknaðurin 74% av marknaðinum í Belgia, meðan tvær aðrar smærri uppboðssølu fara við restini. Men her hevur verið stór framgongd í Zeebrugge, tí í 1989 var marknaðarparturin bert 60%.

Her er fiskasøla av einum øðrum slagi. Fram við "kajkantinum" var ein hópur av básum, sum seldi fisk og ymsar fiskaframleiðslur. Sum tað skiltist, var hetta ein háttur hjá fiskimonnum at fáa meira fyri fiskin. Her er eisini turrur fiskur at fáa. Tað, sum hongur uppi her, er turkaður hvítungur, ella meira at siga hálvturkaður. Utan at hava egnar royndir sigst, at hetta er sera populært at eta saman við øli á barrum. Hvítungurin er við at koma í staðin fyri "peanuts" og saltstengur. Tískil er her talan um ein hátt at økja um eftirspurningin eftir fiski. Og møgulega eisini at fáa meira fyri fiskin.

Her er tað, at uppboðssølan fer fram 3 dagar um vikuna. Hendan dagin, vit vóru har, var tó tómt.

Dagligi leiðarin Johan van de Steene greiðir frá.

Uppboðssølan hevur góða útgerð at skilja fiskin.

Vænta toskaprísir at fara upp aftur Roynt varð at spyrja eftir toskaprísirum. Dagin fyri okkara vitjan lógu prísirnir báðu megin kr. 20 pr. kg við einum miðalprísi, sum var kr. 18. Talan var tó ikki um stórar nøgdir. Teir hava eisini her merkt til stóru lækkingina í toskaprísinum. Mett varð, at lækkingin í mun til miðal í fjør var umleið kr. 7-8 pr. kg, og er hetta nakað tað sama sum vit hava sæð í Føroyum. Sagt varð, at marknaðurin varð yvirfyltur av fiski, sum kom alla staðni frá, ikki minst úr Ruslandi. Tað komu stórir bilar við toskaflokkum og hetta trýstið sum vera man prísir, hóast uppboðssølan bert selir heilan fisk. Spurdir, hví fiskurin kom júst til Zeebrugge, var svarið, at júst hesin býur er nálvin í Europa, hagani tað lættliga kann røkkast í týðandi fiskivinnuøki.

Men á uppboðssøluni ivast tey ikki í, at toskaprísir fer at javna seg aftur, og væntað varð at hetta fór at vera skjótt.

Ein stórfyrirøkka
 Fiskamarknaðurin er ein stórfyrirøkka. Ikki minst, tá hugsað verður um, at í Zeebrugge búgva bert eini 4.000 fólk. Tað arbeiða eini 80 fólk á sjálvum marknaðinum. Men uttanum marknaðin er bygd ein røð av virkjum og aðrari tænaðstovnu. Tey eru um 80 í tali, og her arbeiða eini 600 fólk. So tað koma fólk til arbeiðis her langvegis frá eisini.

Annars eru lónirnar her uml. kr. 80 pr. tíma. Men afturat hesum eru ymisk gjöld, so kostnaðurin hjá virkjunum er meira enn tað duplta. Arbeitt verður eftir einum fleksiblum sáttmála, sum tekur hædd fyri, at her er talan um eina óstabila vinnu. Yvir tíð verður bert goldin, um samlaða tímatalið fyri vikuna fer upp um teir 38 tímar, sum er galdandi í Belgia. Tó er eitt hámark fyri hvønn dag uppá 11 tímar. Verður arbeitt minni

enn ásetta vikuliga tímatalið, tekur arbeidssloysis skipanin við.

Nútímans uppboðssøla
 Uppboðssølan er heilt nútímans, har selt verður við klokku. Hetta virkar á tann hátt, at “vísarin” á klokkuni byrjar á einum ivaleysa høgum prísi. Síðan melur vísarin “øvugt” og telur niður. Tá komið verður niður á tann prís, sum ein fiskakeypari vil gjalda, ræður um at vera skjótur at trýsta á ein knøtt, soleiðis at klokkan støðgar. Keyparin skal so avgera, hvussu nógvar kassar hann vil hava, og so heldur klokkan fram við at telja niður. Hetta er sera snilt, men hevur tann vansa, at neyðugt er at vera við eina teldu fyri at vera við í uppboðssøluni. Her ber ikki til sum hjá føroyskum keyparum at sita við eini farteleson og luttaka í uppboðnum.

Tað eru gott 100 keyparar, sum nýta uppboðssøluna, og tað eru vanligar einir 70 til staðar ísenn umframt teir, sum sita við teldum og bjóða aðra staðni. Uppboðssølutreytirnar eru annars tær, at bankatrygd skal setast. Uppboðsgjaldið er 1,2%, sum keyparin rindar. Seljarin rindar uml. 6,8%, sum gjald fyri skiljing av fiskinum, ís v.m. Hetta er í veruleikanum rættiliga dýrt í mun til í Føroyum, har hetta gjaldið, í hvussu er fyri tey dýraru fiskasløgini, er munandi lægri.

Annars eru treytirnar tær, at fiskimenninir skulu hava sín pening innan 48 tímar, meðan keyparin av fiskinum skal gjalda innan 7 samdøgur. Hetta merkir, at uppboðssølan fíggar fiskin í 5 dagar.

Á einum øki eru Føroyar í hvussu er frammanfyri, og tað er við køssum. Í Zeebrugge hevur hvør bátur sínar kassar í alskyns litum, og teir sóknadust eftir eini kassamiðstöð.

Annars verður víst til myndafrásøgnina.

Eftirløn og íløgur

Nú ber til at seta samanspardu eftirlønina í virðisbrøv. Møguleiki er fyri at keypa láns- og partabrøv og íløguprógv, ella at fáa gjørda eina serliga íløgusamanseting.

Um tú vilt hava gjøllari upplýsingar um 60-ára konto ella Lutakonto, ert tú altíð væl-

komín at seta teg í samband við starvsfólk bankans.

Í Føroya Banka fært tú holla ráðgeving um virðisbrøv, og hvussu júst tín íløga kann setast saman.

FØROYA BANKI

Árni Olafsson - 60 ár

Flaggdagin, 25. apríl, fylti Árni Olafsson 60 ár. Hetta verður bert ein stutt, seinkað føðingardagsheilsan. Árni er sonur Haldór og Lenu Olafsson. Haldór var sonur Olaf av Viðareiði, og Lena var dóttir Gunnar Danielsen, ættaður úr Söldarfirði, men búsitandi í Vági.

Árni er uppvaksin í Vági, og hann fór ungur niður at lesa fíggarfrøði. Síðan tá hevur hann nýtt ein stóran part av sínum lívi at gagna føroyska samfelagnum, og hann hevur verið eitt virðiligt umboð fyri Føroyar uttanlands. Tað ber als ikki til at nevna allar tær uppgávur, hann hevur havt, men hann hevur so verið okkara

umboð í danska uttanríkisráðnum, og her hava verið nógvar uppgávur av øllum móguligum slag, sum hann lutvíst hevur gjørt í sínum starvi, og sum hann lutvíst hevur verið útlántur til. Tann týðningarmesta uppgávan man hava verið sum samráðingarleiarar við bretar um “oljumarkið” millum Føroyar og Bretland. Hetta tók langa tíð, men endaði so við eini semju, sum Árni mundi eiga stóran part av æruni av.

Í nøkur ár var Árni í Føroyum, har hann var skrivstovustjóri í landsstýrinum. Men hesum var eingin framtíð í, og sigur hetta meira um føroyska samfelagið enn um Árna.

Árni er giftur við Onnu av Skála, og tey eiga dóttirina Maluna. Sjálvur havi eg kent Árna í meira enn 30 ár og havi magan sitið væl inni hjá teimum. At hava kent hann hevur so vissuliga givið ikki so lítið innlit í ymisk samfelagsviðurskipti.

Tann 9. apríl fylti pápi hansara, Haldór, 90 ár. Hann er eisini ótrúliga skilagóður og hugnaligur at fáa eitt prát við. Ynskt verður eisini honum hjartaliga tillukku.

ó.

Tað grør um gangandi fót...

Hevur tú lagt ábyrgðarfæði um til partapening?

Vit hjálpa fegin við at fylla út neyðugu skjølini.

 FØROYA SPARIKASSI
www.sparikassin.fo

London

River Cruise Lunch

Langt vikuskifti í London frá hósdag til mánadag
Beinleiðis við Atlantic Airways

Langt vikuskiftið í London frá hósdag til mánadag, við River Cruise Lunch á Thames ánni, umborð á glas yvir-dekkaðum katamarani.

Galdandi í hesum vikuskiftum
Juli: 11 - 15, 18 - 22 og 25 - 29
August: 1 - 4 og 15 - 19.

Les meira um River Cruise á www.bateauxlondon.com

Hotel Ramada Jarvis Marylbone
3*superiour við Baker Street Station

Kr. 3776,- Fyri hvønn í dubultkamari
Kr. 4553,- Fyri hvønn í einakamri

Íroknað: Ferðin fram og aftur við ferðasavgjöldum, innivist á Ramada Jarvis Marylbone í 4 nætur við morgunmati og River Cruise Lunch á Thames.

 ATLANTIC AIRWAYS

Bilegg hjá tinarí ferðaskrivstovu ella hjá Atlantic Airways

Flogvøllurin - FO-380 Spavágur
Tel: 34 10 40 - Fax 34 10 01 - booking@atlantic.fo

www.atlantic.fo

Føroya størsta úrval av pakkitilfari úr karton, bylgjupapp og plast innan øll vinnuøkir

Vit útvega eisini:

Plastbakkar • Pakkibond • Tape • Merkir • Etikettir
Knívar • Kitlar • Húgvur • Handskar • Svintur
Ymisk tól til ídnaðin • Reingerðisevni • Íbindingarevni
Plattar • Ráðgeving í tilevning av pakkitilfari

... sjálvandi til besta prísinn !!

FARPACK

Staravegur 5 • P.O. Box 3099 • 110 Tórshavn • Faroe Islands
Telefon 35 30 00 • Fax 35 30 10 • e-mail: farpack@farpack.com
www.farpack.com

Staravegur 15 • FO-100 Tórshavn • Tel: +298 31 38 97
Fax: +298 31 38 83 • E-mail: jwimport@post.olvant.fo

Bilar til eitthvørt endamál finnur tú skjótast og best hjá Berg Motors

Model	Price (Kr.)
323 F	124.700
323 Sedan	124.700
Premacy	127.700
B2500	130.700
Demio	129.700
E2200	129.700
626	129.700
E2200	129.700
626 Stationcar	129.700
B2500	129.700

Berg Motors

Staravegur 1-3, postsmoga 1039, 110 Tórshavn
Tlf 313535 Fax 317735

Rasmus Rasmussen - Rasmus á Háskúlanum

Framhald av síðu 12

eyðsýnt fyri øllum, ið nakað skil hava á klippfiski, at hin norski var nógv verri enn tann føroyski. Hann var eisini undir glasi, so har gekk eingin roykur av honum, men fyri gløggum eyga sá tað út, sum hann var spiltur; tó, her vístu norðmenn seg at vera snildari framsýnarar enn føroyingar. Meðan hin føroyski fiskurin lá frammi fyri fullum dagsljósi, var hin norski lagdur í skugga, har dagsljósið var dapurt; síðan var á snildisligan hátt varpað elektriskt síðuljós yvir hann soleiðis, at hann beyð sær nógv betur fram (serliga fyri ókønum eygum) enn hann í royndum var. Norðmenn sýndu eisini fram mong sløg av fiski: 1) Vanligan leysan klippfisk 2) Klippfisk í kossu, bæði í trækassum berum og við zinki innan. Síðan var 3) fiskur sundurskorin í blikkdósum og 4) turrur ráskorin fiskur. Her var bæði smáfiskur og toskur. Umframt fiskin hevði Noreg so mangt annað framsýnt, ið var landinum til heiðurs og góðs eins og hini norðurlondini.

Tað sum mest fall í eyguni á finsku deildini var glas og krystal tilvirknin har. Hon tóktist at standa øllum øðrum fremri. Har hittu vit eina gentu, ið talaði svenskt, og tað var sum ein opinbering av heimkenslu fyri okkum.

3. august 1929: Um morgunin kl. 9⁰⁰ fóru vit,

nakrir føroyingar, niðan á marknaðarplássið, har allar matvarur dagliga verða seldar. “St. Jose Markedo” uppi í Rambla tætt við El Siglo. Har var ein óteljandi hópur av söluborðum; mesti parturin av tí sum selt var, var frukt av ymsiskum sløgum og grøn-sakir. Síðan ar tað fiskur, ferskur fiskur av øllum sløgum. Frá tí minsta kombikki til stórar fiskar, sum eg ikki dugi at nevna rætt.

Onkran góðan bita fekk føroyska sendinevndin sær eisini. Millum pappírini hjá Rasmussi frá túrinum er mynd av hesi matstovuni, sum eisini hevur verið kasino. So hetta var ikki nakað føroyingarnir annars vóru vanir við heima.

Har vóru hópar av makrel-fiskum og sildafiskum, men **Hunneæran (Laguster)** og stórar rækjur var eisini nógv av. Skelfiskur, øða og kræklingur treyt heldur ikki; men merkjilígtast av øllum tóktist mær, at her var seldur hópur av einum smáum høggislokki til matna - tað var ækult at síggja - tó segði Absalon okkum seinni, at spaniolar vóru so hendinga dugnaligir til matgerðar, at teir fingur alt

at síggja átiligt út og smakka væl. Eitt gjøgnumfært sparsemi og ein góð fyriskipan eyðkendi alt her á marknaðarplássinum. Minst var at selja av kjøtmati; men tað sum var sá sera nossligt og væl hagreitt út. Har var seyðakjøt sundurskorið og innvøllir hvørt sær - nýrur, livur, nossir - hvørt sær. Har vóru hoesn, eisini parteraði líka niður til eitt hoesnalær fyri seg. Eisini

her var hjartað, livur, ja eggvøllur at selja hvørt fyri seg. Dúgvur høvdu teir livandi í búrum. Tær vóru dripnar, royttar og parteraðar um tað kravdist, áður enn tær vóru seldar. Tað, sum mátti vera mest umráðandi fyri okkum, mátti sjálvsagt vera at síggja, hvussu klippfiskurin var seldur her fyri síðstu ferð, og hvat hann kostaði honum, ið eta skuldi.

Klippfiskasølan var ikki stórfingin ímóti øllum hinum; men tó var hann at fáa allastaðni. Har hekk heilur fiskur, har hekk sundurálaður fiskur; langvegis har lógu uggar, tjúkkar og sporl hvørt sær og var ymsikur prísur á øllum eisini. Stóð sundur-

skorin klippfiskur á bloti til sølu. Eg skrivaði mær fylgjandi príslista av:

Bacalao seco

Bacalao anto
2,00 pts. 1 kilo

Bacalao penco

1,25 - 0,70 pts. 400 gr.

Bacalao morro

2,75 - 0,90 pts. 400 gr.

Bacalao remedio

Bacalao penco
1,25 - 0,50 pts. 400 gr.

Bacalao morro

1,75 - 0,70 pts. 400 gr.

Daniel Niclassen keypti so eina ál av turrum klippfiski, ið vág 280 gr., og kostaði hon 0,25 pesetas. Tað gevur umroknað til danskan pening og kg. 150 oyru/kg - 75 oyru-pundið.

Kl. 11⁰⁰ vóru vit aftur umborð og kl. 12⁰⁰ vóru føroyingarnir bodnir til Lunch hjá Trueba ella hansara repræsentanti her - ein spanioli. Vit vóru heintaðir í bilum við skipið og koyrdir niðan á framsýningina, har borðhaldið skuldi vera á Hotel Sevilla. Absalon Joensen var við nú í finum svørtum jakka uttaná silki-skjúrtni við flipp og silki-slipsi. Hann var tolkur, tí lítið ella einki enskt skilti spaniolararnir og slett ikki týskt. Fyrst var boðið drekka - Vermouth - og síðan farið til borðs. Ikki minni enn 8 rættir vóru bodnir, eg dugi ikki at nevna teir - og trý sløg av víni umframt champagne og ís. Tilslutt: kaffi og sigar. Borðhaldið vardi í 3 tímar; men av drekka hevði eingin bága. Antin er vínið her veikt, ella ger hitin, at tað virkar ikki normalt.

Frá borði fóru vit á hina sponsku deildina av framsýningini. Hon er í Palasso

Lýst varð eisini við gimsteinum.

Nationale, høvuðsbygningurin á framsýningini, - ein glasiliga fægur borg á at líta. Her var ikki vanlig framsýning inni, men heldur eitt museum fyri sponskum forngrípum, sponskum kunsti í málningum og standmyndum og síðst, men ikki minst, fyri spanskari søgu gjøgnum öldirnar. Har var framsýnt í listarlíga gjørdum standmyndum íklæddar og umgívnar søguligum klæðum og stovum - høvuðs-tilburðirnar í søguni. Mær fáll mest í eyguni, tá Columbus er komin aftur úr Amerika á fyrsta sinni og situr frammanfyri Ferdinand og Isabellu umgívin av reyðhúðamonnum og dýrgripum, greiðandi teim frá ferðini og leggjandi treytir á fyri seg. Hann, sum hava skuldi fult gagn av hesari deild, mátti vera betur inni í spanskari søgu enn eg; men hugtakandi er tað fyri eina tjóð at eiga søgu sína so glæsiliga og allmannafatiliga framsýnda, og tað er eisini ætlanin, at hendan borg við tí í henni er, skal verða standandi framvegis.

Her skiltust vit frá Trubamanninum og var nú farið á aðrar deildir: Hina japansku og hina marokkansku.

Á japansku deildini var mangt fagurt og forvitni-sligt at síggja. Serstakliga av japanskum handaríðaði; men tað var hildið, at mangt ikki mundi vera ekta, men “made in Paris”. Á hini marokkansku deildini, har 2 marokku-menn sótu og vildu selja varur, mundu vit verið sundurskræddir, sum teir royndu at prakka okkum allan hund uppá.

Nú fóru vit í hina sponsku landsbygdina. Ein kastilliansk landsbygd við húsum, gøtum, kirkju, verkstøðum er her sett á stovn í nátturligari stødd. Ja, við fólki í nationalbúnaði eisini og í sínum dagliga arbeiði. Vit sóu smiðir, glasblásarar. Í einum stað ein bílætskerara, sum ger tær tiltiknu holmyndir, sum í hvørjari spanskari kirkju finnast. Og smærri, sum tey hava heima við hús. Hetta eru mest myndir av Mariu Moy, Jesusi og øðrum dýrdligum. Har var at síggja, hvussu maðurin arbeiðdi uppá eitt Mariubílet í nátturligari stødd úr furu viði. Tilfarið var límað saman úr plankaviði, so hvørt sum hann evnaði tað til. Tað tóktist at ganga væl frá hondini fyri honum. Annað var fullgjørt málað við litum

Í framsýningartilfarinum eru sum vera man eisini nógv lysingar. Her síggja vit fyrstu síðuna av lýsing frá týsku fyrirkuni IG Farben og fylti hon tilsamans 3 síður. IG Farben er eitt heiti sum seinni fekk hárinu at reisa seg á høvðinum.

Henda fyrirkun kom nevniliga at spæla ein stóran leiklut í fyrirbeiningini av jødum bert fá ár seinni. Tað vóru nevniliga teir, sum framleiddu gassið, sum varð nýtt í týningarlegunum. Fyrirkun gjørdi sær eisini dælt av at leiga fangar sum bíliga arbeiðsmegi. Tá fangarnir ikki kundu nýtast longur, tá teir høvdu arbeið seg nærum til deyðis, vórðu teir gassaðir og “tømdir” fyri alt virði, sum t.d. gulltenn, brillur og hár, sum varð klipt av líkunum og selt til fyrirkur fyri 2 kr. kg at nýta sum fíltur og fyllu í maðrassum. Hetta kundi so gerast ein “eyka inntøku” hjá virkjunum!

I G Farben varð uppløyst eftir kríggið eftir kravi frá teimum sameindu.

og lakkerað. Tað var mett at kosta 15.000 pesetas, men var eisini stórt listaverk. Herumframt hevði hann kopiir av smáum myndum til sølu; men dyrt var tað alt. Vit gingu ígjøgnum gøturnar og keyptu smáting í handlunum har. Vit endaðu í einari høll - eitt vertshús, har spanskur dansur var dansaður av einum pari í tjóðbúna, meðan ein spældi. Tað var ein løgin trampudansur, sum tey tráddu við stórsta álvarsemi. Vit endaðu dagin í teirri norsku matstovuni, sum er har á framsýningini, og har ótu vit náttverða. Har var norskt fólk til tænastu og har hittust froyingar og norðmenn og var tá mikil fagnaður.

4. august 1929: var sunnudagur. Fyrrapartin vóru nøkur til messuna í dómkirkjuni og nú seinna partin skuldi vera tarvabardagi mikli í Arena. Kl. 5⁰⁰ møttu vit við okkara atgongumerkjum, sum vit áður høvdu keypt til ymiskar prísir, frá 2 1/2 til 5 pts. Tá vit komu, var ikki nógv fólk komið, okkum var víst á pláss. 5 pts. var gott pláss t.v.s. á skuggasíðuni. Arenain er eitt ógvuliga stórt amfiteatur eftir romarskum mynstri. Hendan sigst at rúma 22.000 monnum, og varð hon, tá klokkan leið at 600 fylt so nær sum til síðsta pláss. Nøkur pláss á sölisíðuni vóru tóm. Sjálf arenain er eitt stórt runt sandgól, og her á gingu, áður leikur byrjaði, nakrir fimir ungir menn og seldu smáar pakkar við góðgæti innaní fyrri 5 centimos stk. Sölan fór fram á tann merkjiliga hátt, at hann, ið ynskti nakað reisti seg upp og blakaði ein 5 centimos oman í Arena. Sum rita eftir livur stoytti maðurin sær og tók pengan, og síðani ripaði hann pakkan til tann, sum peningin blakaði, og so væl varð kastað, at ein mátti vara fyrri seg við hondun-

um, um ein ikki skuldi fáa pakkan í andlitið, hóast hann sat á teim ovastu pøllunum. Pallarnir eru av gróti í neðra, men tey ovaru sætinið eru leysir stólar av jarni, so ikki eru sætini bleyt; men har ganga sveinar og leiga koddar at sita á fyrri 2 pts. stykkið, og mong leigaðu koddar, so har kom nógv inn fyrri teir. Øl og vín og annar leskidrykkur kundi eisini fáast til keyps. Sveinar gingu runt.

Nú byrjaði orkestrið at leika ein villan og eggandi tónleik. Precis kl. 6⁰⁰ komu allir teir, sum leikin skuldu fremja, ríðandi inn á arenaina klæddir í sprøklut, men sera snøgg klæði. Nakrir fylgdu gangandi við. So brátt teir vistu seg, skar øll hendan óføra mannamúgván í fagnaðarróp, meðan orkestrið lat trummur, horn og lúðrar runga í teim villastu fanfarum. Og øll múgván tyktist at vera í hinari mestu øsing. Tá teir vóru útaftur ridnir, tagnaði larmurin eitt sindur; men nú var latið upp fyrri tarvinum, og “bandorillos” komu inn. Tarvurin, sum kom út úr myrkum rúmi, tóktist í fyrstuni blindur og sporaði arenaina runt østur av rópum frá múgvuni, men barrieran vardi fyrri, at hann slapp út. Umsíðir fekk hann eyga á banderillos - teir sum skuldi fremkja leikin. Og hann legði so eftir teimum í øði, men teir rættu honum bert ein reyðan klút, eitt plagg við reyðum fódri, og hann legði so eftir tí, meðan banderillos snúði sær frá honum. Á hendan hátt østu teir tarvin upp, til hann var heilt avsinntur, stundum var hann við at fáa ein ella annan kroystan inn ímóti barrieruni; men við størsta fimleika loftaði banderillos sær yvir garðin og tarvurin stóð so hámur eftir, ella maðurin bjargaði sær aftan fyrri skermar, sum stóðu eitt sindur út frá barrieruni. Tá

tarvurin var komin í mestu øðina, fór banderillos ímóti honum við tveimum spjótum í hondunum og við fimasta kynstri, rendi hann tey bæði í herðatoppin á tarvinum, so tey hingu fóst, tí tey høvdu agnald. Hetta bragd miseydnadís næstan ikki, og av tí at maðurin gekk beint móti bollarum á tarvinum, tá hann skuldi seta tey í, sá tað øgiligt út. Stundum var tarvurin eisini í ferð, men maðurin loftaði sær á spjótunum í tí hann rendi tey í, og snúði sær soleiðis frá hinum rásandi djóri. Tá hetta bragdið eydnaðist væl, ella tá ein banderillos snúði sær sera kynstriliga frá tarvinum, serstakliga um hann í tí sama kundi nema hann við hondini, skar mannamúgván í fagnaðarróm miklan. Upp til 6 tilík spjót vóru stungin í herðatoppin á hesum arma tarvi, sum nú leyp vitleysur um kring og herjaði á hvønn, sum fyrri var. Nú fór ein ímóti honum við langari mjáðari korðu og rendi hann, tá hann slapp framat, í kroppin á tarvinum frammanvert við bógvin ovaliga niður móti lunganum, sum eg kundi ætla. Hendan stigan særði tarvin so meint, at hann bløddi bæði gjøgnum munn og næsar og ýldi illa av sinni og sviða. Ikki var pínsla hansara úti enn. Korðan skuldi helst verða útaftur tikin, og eydnaðis tað at maðurin fekk hana aftur og kundi kína tarvinum í tí sama, fekk hann allmikil fagnaðarróp. Hóast tarvurin enn royndi at hevna seg inn á sínar pláguandar, var hann givin og skuldi nú fáa mønustingin. Lagt varð eftir, at maðurin kundi náa hann við hini longu korðuni og renna hana í mønuna, meðan tarvurin gekk, so at hann small. Eydnaðist tað, jublaði fólk ið; men stundum fall tarvurin niður av møði áður, og tá kom annar maður til og stakk hann í mønuna við knívi, - av tí var eingin rómur hildin. Tá tarvurin varð deyður, komu menn inn við tveimum hestum í akvagnum, og vórðu teir spentir fyrri tarvin, sum nú var drigin arenaina runt og síðan út undir hinum mesta lógvklappi. Hesin sami rái og miskunnarleysi leikur varð endurtikin 6 ferðir við tí sama úrsliti, og mong vóru tey

Skræddarin í Barcelona kallaðist Klein. Men um hann var í familju við Lassa og Dan sigur søgan einki um!

Los artistas de más fama en el mundo entero

Solamente puede usted oírlos en nuestros discos eléctricos

EL brillante repertorio de artistas que impresionan exclusivamente para «La Voz de su Amo» comprende los nombres más conocidos por los melómanos del mundo entero. Estos artistas solamente confían la reproducción de su arte a «La Voz de su Amo» por no haber otros discos que reproduzcan con más fidelidad los matices del tono que distinguen al verdadero artista del mero aficionado.

Para obtener una perfecta reproducción, «La Voz de su Amo» construye una serie completa de gramófonos, desde el conocido modelo portátil hasta los muebles más lujosos.

Escuche usted en el Stand «La Voz de su Amo» las últimas novedades y éxitos.

"La Voz de Su Amo"

Visite nuestro Stand instalado entre el Palacio Nacional y el mapa de España

Her verður lýst fyrri nøkrum so einastandandi sum eini grammofon, sum tá mundi roknast sum tann rami gandur. Vit eitt sindur eldri eldri minnst hana sum hon her er avmyndað. Hon var so snild, at hon gekk uttan el. Kastið er til at vinda grammofonina upp við.

av norðurlandafólki, sum rímdu, tí tey ikki orkaðu at síggja hetta; men spaniolar tóktust at taka leikin við mesta álvara. Ein tarvur gjørdist bangin og legði undan, - hann var pípaður út, hann vildu fólk ikki síggja. So vóru tveir yvirvaksnir oksar við klokku undir kvørkrunum sleptir inn til hansara, og hann var við teimum rikin aftur í fjósið. Aftaná leikin varð hann dripin á vanligan hátt og drigin arenaina runt til háð og spott. Tá leikurin var endaður tustu nógv fólk inn á arenaina, og vit sóu, hvussu tey kappaðust um at heiðra hann, sum flestar tarvarnar hevði dripið. Hann var klappaður, fevndur og kystur.

So var leikur úti, og spaniolar fóru friðarlaga útaftur á gøturnar, har teir við størsta álvarsemi stóðu í smáflokkum og skiftu orð um teir einstøku tilbúðirnar í “Corridas de Toras”.

Av øllum sportstíðindum er eingi so forkunnug og nógv eftirtraktað sum frá tarvafektingini. Áður enn leikurin er liðugur, hava reportararnir sent hóp av telegrammum til bløð teirra um eitt og annað, ið til hevur borist.

Hesin fyrndargamli leikur tykist ikki at vera í afturgongd, hóast hann hevur nógv mót mælismenn. Kirkjan fordømir hetta tarvaát og hevur bannað tænarum sínum at vera áskoðarar; men summi halda, at eisini prestar - ikki í ornat sjálsagt - ganga til tarvaát.

Tað er heldur ikki gott at skilja, eitt so høgt mentað og so listelskandi fólk sum spaniolar, sum hartil eru so friðarligir, eru við í so ráum og hópisleysum spæli. Á okkum norðurbúgv var hevði tað eina frástoytandi ávirkan, so at eingin av okkum ynskti at síggja tað oftari - tað er á sín hátt verri enn grindadráp - hóast tað er

eisini rátt í mentamannaygum.

Líka frammanundan tarvafektingini vóru vit uppi á fjallinum Tíbedabu og sóu út yvir allan býin Barcelona við umliggjandi landi. Har uppi er hotel og ein sera vøkur nýggj kirkja. Á vegnum oman aftur koyrdu vit framvið hini sera merkjiligu kirkjunum Templo el segrado Familie. Ein sera vakur bygningur í hinum nýkatalanska stílinum, sum Gandi hevur skapt. Vit koyrdu eisini fram við einum privathúsi í sama stíli omanfyri Placo de Palacio. Eg havi einki postkort av hesum bygningum, men Absalon lovaði at skaffa mær tey.

Um kvøldið seinni var eg ein túr deils til gongu og deils við spurvogni runt í býnum og hugdi at fólkalívnum.

Framhald verður í komandi blaði

Væleydnað fiskasølu- messa í Bruxelles

Dúgliga varð steðgað á og komið inn á gólvið.

Í apríl var aftur ein messa fyri fiskasølu í Bruxelles. Sum rímligt er, vóru Føroyar eisini umboðaðar. Her vóru níggju føroyskar fyrirkur. Sagt verður, at føroyska umboðanin var

stak væleydnað. Teir føroysku básarnir høvdu úr at gera og her var altíð vitjan. Sagt verður eisini, at føroyska umboðanin var sera professionel. Tað ber sjálvsagt illa til

at siga, hvatið kom burtúrur. Tað kann bert tíðin vísa. Men at vísa flaggið, kann bert vera til gagns sum frá líður. Vit hava nakrar myndir frá føroysku básunum,

sum vit hava fingið frá Áka Johansen á Menningarstovuni, sum var eitt av umboðunum hagani.

Her síggjast nakrir luttakarar frá JFK samtakinum. Frá vinstru Johan Syderbø, Eyðbjørn Poulsen, Hanus Hansen, Drifa Hansen, Adrian Dahl, Jóhanna á Bergi, Egil Johansen og Markus Tummas Jacobsen.

Tíðindi frá Kára við Stein:

Fyrrverandi "Hamraberg", "Staksafossur", "Knúkur" - nú GR 6-4 "Sattuaq 1", sum Royal Greenland hevur keypt úr Føroyum, fiskar krabba, sum teir landa millum annað til virkið hjá Royal Greenland í Sisimiut. Hann var inni í viku 16 og landaði; teir høvdu um 10 tons. Tað er krabbi, sum er á lívi, tá hann verður landaður.

Teir hava gjørt lastina til tangalast, hvarí teir pumpa sjógv, og so verður krabbin koyrdur ígjøgnum eina slisku - niður í tað bøla myrkur - til landast skal. Krabbin skal vera á lívi, tá hann verður avreiddur, annars verður hann roknaður sum sekunda.

Teir hava eitt minstamat, sum er 10 cm; tað vil siga, at skeljastøddin skal vera minst 10 cm. "Sattuaq 1" var inni í gjár fyri veður; er nakað nógv av rulli, so mugu teir inn undir land, tí tað fer ov illa við krabbanum.

"Sattuaq 1" fór út aftur um 20. apríl og royndi bert ein dag ella so, og so komu teir inn at leggja tað upp, sum teir høvdu inni. Tað var um 5-6 tons, sum teir høvdu fiskað síðani 14. apríl. Veðrið hevur ikki verið til vildar, og teir hava flutt allar rúsurar longur suður. Teir hava ligið uppi við Kangatsiaq og roynt, og tað var blivið minni uppá rúsuna - tí hava teir flutt. Teir eru úti í innara kanti av Dýpunum.

Íslendingurin "Ingimundur" kom inn um kvøldið tann 23. apríl, og teir høvdu havt 9 hál. Teir hava 213 kør av rækjum, tað er um 45 tons, og teir byrjaðu túr 20. apríl.

Flaggdagin kom "Nanok Trawl" inn at leggja 165 tons upp fyri at hava pláss í lastini. Teir hava verið úti síðani 11. apríl, men skulu inn at landa tann 15. mai. Teir rokna við at fáa uppi, áðrenn teir skulu landa. Teir liggja úti í Dýpinum.

Um kvøldið tann 25. apríl tosaði eg við skiparan á "Gaiu III"; teir fóru út tann 22. apríl, og teir høvdu fingið uppi skipið eftir tveimum døgnum - 55 tons íalt. Hann segði, at teir skuldu inn til Egedesminde at lossa morgunin eftir.

27. apríl lá "Ingimundur" aftur við fabrikskajina. Hann fór út flaggdagin, og teir hava 198 kør, tað er 42 tons. Í eina viku hevur hann fiskað 87 tons av rækjum, og skiparin er væl nøgdur við tað.

Veltistudningur

Við heimild í figgjarløgtingslóg fyri 2002, kto. 6.33.2.10 og vísandi til kunngerð nr. 106 frá 17.6.1996 verður studningur veittur til nývelting, bœumvæling og vegagerð í nýveltum lendi.

Umsóknir um studning skulu vera ráðnum í hendi áðrenn 20. mei 2002.

Fyri at fáa studning, skal

- bóndin vera meirvirðisgjaldsskrásettur
- bóndin vera bókhaldsskyldigur
- **arbeiðsætlanin vera góðkend frammanundan**
- kort yvir tað lendið, sum søkt verður studning fyri, fylgja við umsóknini.

Umsóknarbløð fáast við at venda sær til skrivstovu ráðsins, tlf. 31 11 80.

FØROYA JARRÁÐ

Postrúm 50 • R. C. Effersøesgøta 4 • FO-110 Tórshavn
tlf. 31 11 80 • fax 31 11 85 • teldupostur: fj@fj.fo

we make fishing more profitable

Vit framleiða og umvæla øll slag av trolum, so sum:

- Rækjutrol ■ Botntrol ■ Flóttitrol ■ Semipelagisk trol

Vit framleiða og umvæla snurpunótir til:

- Lodnu ■ Makrel ■ Sild

Vit framleiða og umvæla nótir til alivinnuna umframt:

- Vaska og impregnera nótir
- Levera kompletar fortoyningar, akker, tog o.a.

Annars hava vit alla útgerð til trol, nótir og alivinnuna

 VÓNIN LTD.

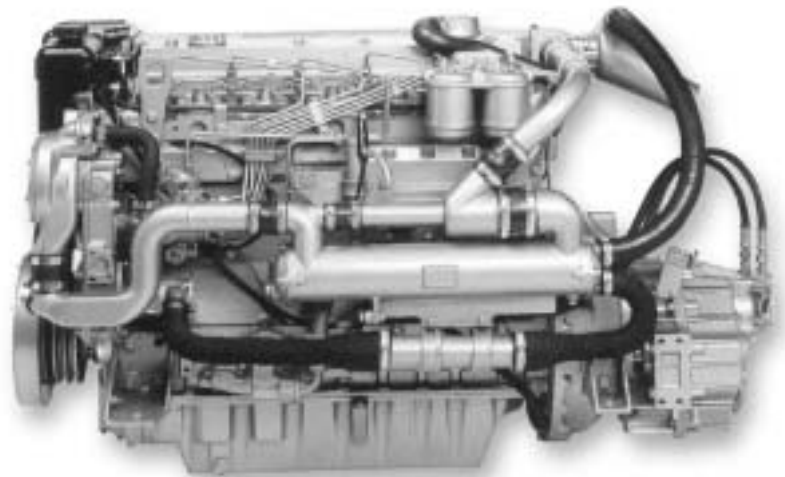
Høvuðsskrivstova:
 Vónin P/F
 Bakkavegur 22
 530 Fuglafjørður
 Telefon 444 246
 Telefax 444 579
 www.vonin.com

Tórshavn:
 Álaker
 Telefon 35 43 91
 Telefax 31 33 19

Miðvágur:
 Telefon 33 29 46

Vit umboða...

 Perkins motorar

**Ringið og hoyrið meiri um
vælumtóktu motorarnar!**

AWI-Boats Service

Tlf: 44 85 85 • Fax: 44 87 85

SKIPASMIÐJAN

KEMA sirmdósir
- fullfíggjað úrval

P/F Tórshavnar Skipasmiðja
Tel: 31 11 55 • Fax: 31 11 25

P/F Skipasmiðjan á Skála
Tel: 44 11 55 • Fax: 44 11 25

24 tíma Vakt
tlf: 21 11 55

www.faroeyard.fo • E-mail: sale@faroeyard.fo

Blákrossheimið

Blákrossheimið er ein viðgerðarstovnur fyri rúsdrekka- og rúsevnismisnýttarar og avvarandi teirra.

Hevur tú ella onkur tú kennir trupulleikar við rúsdrekka ella rúsevnum, ert tú vælkominn at seta teg í samband við Blákrossheimið á tlf. 315575, sum svarar alt samdøgrið.

Vit kunnu m.a. bjóða...

- avrúsan og viðgerð
- einstaklinga samrøður (ambulant viðgerð)
- samrøður saman við familjuni (familjuviðgerð)
- eftirviðgerð - búpláss í búfelagsskapi

Øll starvsfólkini á Blákrossheiminum eru yrkisfólk og alt fer sjálvandi fram í trúnaði.

Vit vilja fegin hjálpa tær

Blákrossheimið
Lynggøta 12

FO-100 Tórshavn
Tlf. 31 55 75

FÍGGJARMÁLASTÝRIÐ

Skrivstovufólk til Fíggjarmálastýrið

Søkt verður eftir einum skrivstovufólki til Fíggjarmálastýrið. Arbeiðsokið er sjálvt Fíggjarmálastýrið.

Í Fíggjarmálastýrinum verður arbeitt við:

- Játtanarskipan landsins
- Fíggjarlóg og øðrum játtanarlógum
- Kapitalmarknaðarviðurskiftum
- Búskaparanalysum
- Toll-, skatta-, og mvg-lógarfyrirreiking

Starvið fevnir um:

- journalisering við DocuLive og avgreiða post
- ymiskar skrivarauppgávur fyri deildina
- umsita og dagføra heimasíðuna hjá Fíggjarmálastýrinum
- aðrar skrivstovuuppgávur

Førleiki:

Vit hava hugsað okkum, at tú hevur:

- skrivstovuútbúgving ella líknandi
- hevur lætt við at málbera teg bæði skrivliga og munnliga
- dugir væl føroyskt
- kanst arbeiða sjálvstøðugt
- hevur telduførleika á brúkarastøði
- hevur góðan røkjuskap
- góð samstarvsevni

Fíggjarmálastýrið heldur til úti á Argjum saman við Føroya Gjaldstovu, Toll- og Skattstovu Føroya, Stýrinum, Hagstovu Føroya og Lónardeildini hjá Fíggjarmálastýrinum. Talan er sostatt um eitt stórt og spennandi arbeiðsumhvørvi.

Løn- og setunartreytir

Starvið verður sett sambært sáttmála millum Fíggjarmálastýrið og Starvsmannafelagið. Setanarøkið fevnir um Fíggjarmálastýrið og stovnar undir tí, umframt Løgmannsskrivstovuna og onnur aðalstýri.

Umsókn

Umsóknin við prógvum og møguligum viðmælum skal verða send til:

Fíggjarmálastýrið
 Tradagøta 39
 Postboks 2039
 FO-165 Argir

Vit skulu hava umsóknina í hendi í seinasta lagi fríggjadagin 10. mai 2002 kl. 12.00.

Starvið verður at seta skjótast tilber.

Vilt tú hava meira at vita um starvið, kanst tú ringja til Borgarhjørt Kragestein, deildarskrivara á tlf. 35 20 20.

TRADAGØTA 39 • POSTSMOGA 2039 • FO-165 ARGIR • TELEFON 35 20 20
 TELEFAX: 35 20 25 • TELDUPOSTUR: FÍGGJARMAL@FMS.FO

AGN

sild makrelur høgguslokkur

hava dagligt samband um alt landið

P/F KAMBUR

**STRENDUR • telefon: 447720
 ella 448095 • fax: 448744**

SENT VERÐUR VIÐ STRANDFERÐSLUNI

SKIPSTIMBUR & APTERING

Vit átaka okkum alt arbeiði innan skipstimbura og aptering, so sum nýggja messu, brúgv ella lugar.

**Fa. Skipstimbura
 og aptering**

v/Jón Jacobsen • FO-470 Eiði • Tlf: 22 23 86

Skal skipið vaskast?

Tosið fyrst við EYSTUROYAR REINGERÐ

- Serkunnleiki innan vasking av aptering
- Vasking av maskinrúmi
- Reinsa teppi
- Bona gólv
- Reinsa koyggju og forheng
- Reinsa gamalt bonivoks
- Seyma nýggj forheng
- Útvega máttur, brúsuforheng, voksdúkar v.m.
- Brúsubakkar "Homequeen vinyl"
- Eisini leggja vit nýtt linoleum ella teppi á dúrkið

Eysturoyar Reingerð

Postboks 41 • FO-650 Toftir • tlf./fax: 44 89 88
 fartlf: 22 53 50 • teldupostur: nch@post.olivant.fo

SELIR TÚ

skipa- ella bátaútgerð?

So er FF-blaðið einasti holli boðberin, sum fer umborð á skipini – umvegis reiðaríini – hvønn útgávudag.

Gerið eina skilagóða lýsingaravtalu við okkum.

Tlf: 31 15 69

Fax: 31 87 69

T-post: ff-blad@post.olivant.fo

Føroya størsta úrval av handskum

- Gummihandskar (t.d. Japan-handskar, Marygold og aðrar special handskar)
- PVC-handskar (Center Plast v.m.)
- Eingangshandskar (Latex gummi)
- Arbeiðshandskar (svínaskinn, oksahúð, o.a.)
- Sveishandskar
- Wirehandskar

Stórt úrval
av flaka- og
kryvjingar-
knívum

Eisini fáast
vælumtóktu
knívahvess-
ararnir

Heil- og smásøla

Pf. Herman Winther

Tlf: 361320 • 361620 • fax: 361158 • FO-240 Skopun

Vissuliga skulu vit hava frælsi

Á 1. maidagshaldinum hjá Havnar Arbeðsmannafelag helt Óli Jacobsen hesa røðu:

EG VIL FEGIN TAKKA FYRI, at eg havi fingið høvið til at siga nøkur orð her í dag. Fyrst vil eg minnst Karl, sum vit sakna so sárliga í dag. Vit báðir høvdu eitt tætt samband gjøgnum ta longu formanstíðina hjá okkum báðum, og tað er sárt at hann er farin. Eg havi onkuntíð sammett hann við drang í brimi. Tað kundi bróta so nógv, at drangurin ikki sást. Men tá avtornaði, var brimið burtur og drangurin stóð eftir.

Og so vil eg eisini nýta høvið at ynskja Losjuni tillukku við 100 ára degnum.

Føroya Fiskimannafelag FF hevur júst hildið 90 ára stovningardag. Tað var í desember 1910, at 24 gøtumenn tóku stig til at stovna eitt felag fyri fiskimenn. Felagið varð longu stovnað 14. november 1911, og longu í januar 1912 varð sáttmáli undirskrivaður við Føroya Reiðarafelag. Hetta var vist fyrsti lønarsáttmáli, sum var gjørdur í Føroyum. Hetta sigur nakað um, at grundarlagið var gott, og kann tað vera rætt at

minnst teir, sum lögdu rygg til tá. Her mugu serliga tveir persónar nevast, og eru teir fyrsti formaður felagsins Símun Pauli úr Konoy, sum var formaður frá 1911-26, og skrivari felagsins Rasmus á Háskúlanum, sum sat frá byrjan og heilt fram til 1947. Hesir báðir vóru framúr merkismenn, hvørs líkar neyvan finnast í dag. Hetta er ikki minst galdandi fyri Rasmus, sum má hava verið eitt flogvit, tá hugsað verður um, hvussu víttspenandi hansara áhugamál og virksemi var. Tey, sum hava hug at vita meira t.d. um Ramus, kunnu lesa ta áhugaverdu røðina, sum vit hava í FF-blaðnum um hansara ótrúligu avrik.

Eitt annað serstakt er við FF. Tað fór í tvínningar í 1934. Men fiskimenn funnu útav, at hetta var ikki leiðin fram, og teir funnu saman aftur í 1957.

Úrslit av samstarvi millum fakkfeløg og poltiskar myndugleikar
Í dag vil eg siga, at FF er eitt sera virkið felag. Roynt hevur verið við sakligheit at gagna ikki bert fiskimonnum, men eisini fiskivinnuni og samfelagnum sum heild, hóast hetta ikki verður víðurkent av teimum, sum skriva søgu. Sjálvur haldi eg, at væl er komið burturúr. Eg eri í hvussu er ikki ein av teimum fakkfelagsleiðarum, ið gremji meg um, at vit ikki hava fingið okkara part av

samfelagslagkøkuni. Og har tað haltar, og tað ger tað sjálvsagt á onkrum øki, má eg sjálvur vera tann fremsti at hava ábyrgdina av tí.

Sjálvur havi eg ta sannføring, at tað skal kunna bera til hjá fakkfeløgum at loysa samfelagsligar uppgávur saman við politisku myndugleikunum. Eg eri eisini sannførdur um, at slík mál ikki kunnu loysast til fulnar av politisku myndugleikunum einsamøllum.

Her kann verða nevnt, at í dag verður víðurkent, at marknaðarbúskapurin í fiskiðnaðinum hevur skapt eitt fíggarligt undur á hesum øki. Lutvíst er sloppið undan studningi og lutvíst hava vit, hóast afturstig í lötuni, metprísir á fiski.

Men tað, ið tey fægstu vita, er, at FF eigur ein sera aktivan leiklut í hesi gongd, sum als ikki er komin av sær sjálvum. Vit komu í 1986 við tí uppskoti um marknaðarbúskap, sum varð lógarfest í 1988, og sum seinast í 1989 byrjaði ta kappingina um fiskin, sum í dag er komin so langt sum tilfelldið er, hóast tað kanska ikki enn er komið fullkomiliga á mál.

Men hóast hesar góðu royndir av einum slíkum samstarvi, so hevur tað víst seg, at politisku myndugleikarnir uttan mun til flokk ikki kunnu víðurkenna, at nakar annar enn teir duga at skipa fyri. Politikkurin hevur tískil

Sum vanligt setti Havnar Hornorkestrur sín dám á 1. maidagin.

verið at útihýsa vinnuligum áhugamállum í viðgerðina av teirra egnu viðurskiftum. Sigan kann, at skilið eisini hevur verið hareftir, uttan at tað er tíð at koma nærri inn uppá hetta.

Støðan hjá tí einstaka borgaranum
Tað er eisini ein uppløgð uppgáva hjá fakkfeløgnum í víðastu merking at verja tann einstaka borgaranum í landinum. Her vil eg siga, at eg eri ein sera iðin tilhangari av frælsi. Men tá eg tosi um frælsi, er talan um persónligt frælsi. T.v.s. at eg kann vita, at vit hava eitt rættarsamfelag, har eg veit hvørji rættindi eg havi at halda meg til, og har eg veit, at øll eru eins fyri lógini.

Men her má ásannast, at hóast orðið “frælsi” neyv-an hevur verið so nógv brúkt sum í seinasta valskeiði, so hevur tað ongantíð staðið so illa til við rættartrygdini hjá tí einstaka borgaranum sum beint nú.

Tær royndir, sum eg havi við frælsinum hjá tí einstaka er, at landsins lögmaður hevur persónliga beinleiðis sett FF, og harvið fiskimenn, uttanfyri samskifti við ta almennu umsitingina, sum viðvíkir teimum.

Úrslitið er, at FF í verandi lögmannskeiði stórt sæð ikki hevur fingið nakað veruligt svar uppá eitt ta einasta mál, sum vit hava fyrilagt umsitingini í samband við viðurskifti hjá einstøkum fiskimonnum

og borgarum.

Nú hevur so nógv verið tosað um starvsfólkapolitikk, eldrapolitikk v.m. hjá tí almenna. Men, um vit kunnu kalla tað soleiðis, “borgarapolitikkurin” hjá landsstýrinum hevur verið tann, at borgarin hevur altíð órætt. Uttan mun til um talan er um verulig ella uppfunnin ivamál, so verða tey tulkað til skaða fyri borgaran. Og tá borgarin altíð hevur órætt, so er eingin grund til at gera sær tann ómak at svara honum aftur, tá hann, ella umboð fyri hann venda sær til myndugleikarnar, - tí kann hann eisini spara sær ómakin. Tað verður heldur ikki roynt at fáa nakra loysn uppá teir mest órímligu trupulleikar, sum ein borgari kann

Nýggi formaðurin í Havnar Arbeðsmannafelag dugdi bara væl.

Millum áhoyrararnar var eisini onkur fyrrverandi fakkfelagsleiðari, nevnliga Høgni Højgaard.

Hetta eru og hava verið sentralir persónar í Havnar Arbeidsmannafelag. Uttast til høgru er Ruth Arge, sum arbeiðir á skrivstovuni hjá HA. Hendan dagin hevði hon 20 ára starvsdag. Tískil hevur hon arbeitt saman við Karl meginpartin av hansara formanstíð. Í miðjuni er Andreas H. Debes, sum hevur verið nevndarlimur og eisini næstformaður í nógv ár. Fyri tað at hann hevur lagt frá sær, er hann sjálvskrivaður til 1. maidagshald. Næstur honum er Monrad Kjølnes, sum hevur verið skrivari hjá HA í eini 17 ár.

hava at dragast við orsak-
að av hesum borgarapoli-
tikki.

Átók sær uppgávu
fyri tað almenna.
Afturfyri settur
uttanfyri lógina
Her skal bert verða nevnt
eitt groteskt dømi um,
hvussu borgarar verða við-
farnir samb. hesum ásetta
politikki. Ein fiskimaður
átók sær at gera fiskimála-
stýrinum ein beina við at
átaka sær eina almenna
uppgávu við einum fiski-
skipi á fjarleiðum. Men tá
maðurin gjørdist sjúkur,
noktaði sama fiskimála-
stýri manninum hansara
lógásettu sjúkraviðbót,
hóast allir landsins borg-
arar eru tryggjaðir lønar-
endurgjald við sjúku. Vit
hava ikki kunnað fingið
uppspurt grundgevingina
fyri hesum, og er hetta
eisini í samsvar við ásetta
politikk. Men tað skilst,
at orsökina til at fiskimála-
stýrið hevur sett mannin
uttan fyri lógina, er tann
beini hann hevur gjørt
stýrinum! Uttan at nakað
brævaskifti fyriliggur í
málinum, hava vit nú
steynt fiskimálastýrinum.
Fyri at maðurin ikki skuldi
vera púra sörur mátti FF
átaka sær ta almennu upp-
gávu at leggja peningin
út, hóast tað als ikki er
uppgávan hjá felagnum.
Eitt er at slíkt kann henda.
Eitt annað er, at sjálvt um
vit hava gjørt vart við t.d.
hetta mál alment, so er
eingin, sum hevur rætt
eina hond fyri at loysa
tað. Ein einstakur persón-
ur hevur nevniliga ongan
áhuga í politisk/umsiting-
arligu skipanini, men tað
hevur hann hjá okkum!
Og tá hugsað verður um,
at sjálvt FF ikki kann fáa

loyst eitt slíkt banalt mál,
hvussu man so stóðan
verða hjá teimum, sum
einsamøll mugu fara í holt
við almenna pávaveldið.

Hevði hetta hent undan
verandi lögmannsskeiði, so
hevði FF verið í eini slík-
ari stöðu, at trupulleikin
hevði kunnað verið loft-
aður, áðrenn hann rakk
viðkomandi borgara, og
tað hevði borið til til at
fingið eina loysn. Men við
umrødda politikki, skal
borgari sum kemur so-
leiðis fyri sleppast uppá
fjall. Hetta málið lýsir,
hvussu tungt tað er blivið
hjá borgaranum og teirra
umboðum at virka fyri at
fáa teirra rætt. Tær kreftir,
sum verða nýttar á slík
mál, kunnu saktans nýttast
frægari.

“Serføroysk” løgfrøði

Hetta mál hevur rættiliga
nógv samband við ta rætt-
aruppfatan, ið er galdandi
í okkara politiskt-umsit-
ingarligu skipan. Fram til
1987, tá táverandi skriv-
stovustjóri í landsstýri-
num legði frá sær, var
eingin ivi um, at rættar-
fatanin hjá okkum var
tann, sum var galdandi í
restini av ríkinum og sum
samsvarar við rættarstöð-
una í einum “frælsum”
landi.

Men so fingur vit eina
junglulógarskipan, har tað
ikki var avgerandi, hvat
stóð í lógini, men hvussu
hon kundi tulkast. Tí kun-
di ein uppliva, at greiðar
lógir knappliga av umsit-
ingini fingur eina nýggja
talking og harvið eitt nýtt
innihald. Tað er óneyðugt
at siga, at hesar nýggju
talkingar altíð vóru til
skaða fyri borgaran. Eg
havi fleiri dømi um, at eg

Johann Mortensen, út-
varpsmaður helt eisini
røðu.

havi kunnað forðað fyri
beinleiðis rættarbrotum
móti fiskimonnum við at
nýta táverandi móguleik-
ar at forpurra ætlanum
við “frælsari” lógarútlegg-
ing at taka rættindi frá
fiskimonnum.

Tað, sum fyrr var
“óskil”, er nú góð-
kendur politikkur
Tað, sum er hent í farna
valskeiði, er, at tað sum
fyrr mátti roknast sum
óskil, sum rættshugsandi
politikkarar skuldu kent
sum sína uppgávu at fing-
ið skil á, nú beinleiðis er
blivin almennur politikk-
ur, sum merkir, borgarin
ongantíð skal vita, um

hann er keyptur ella seld-
ur. Hetta hendir, uttan at
nakar letst um vón.

Tað er ofta ringt at
skilja føroyskan politikk.
Og tað er ómøguligt at
skilja ta rættarfatan, sum
hevur verið í tinginum í
farna valskeiði, hjá sovæl
samgongu, andstöðu og
løgtingsskrivstovu. Fyri at
“legalisera” uppløgd rætt-
arbrot mótvegis borgar-
um, er gjørt eitt miðvíst
arbeiði at máa grundar-
lagið undan verandi rætt-
arstöðu. Tað eru gjørdar
løgfrøðisligar niðurstøð-
ur, sum heilt greitt eru í
stríð við teirri rættarfatan,
sum er galdandi í restini
av ríkinum. Tað er greitt,
at Føroyar eru við at ger-
ast eitt “lágstandardrætt-
arsamfelag”. Her skal bert
verða nevnt eitt dømi,
sum tó lýsir hetta sera
væl. Sum kunnugt hava
landsstýrismenn sambært
lóg um ábyrgd lands-
stýrismanna skyldu at
siga satt fyri tinginum.
Hetta verður roknað fyri
at vera sjálvt grundarlagið
fyri eini fólkaræðisligari
skipan. Tá vit so kundu
vísa á og prógva, at lög-
tingið var beinleiðis vill-
leitt, enntá móti betri-
vitan, í einum máli um
rættindi hjá fakfeløgum,
fektst lögtingskrivstovan
at koma við eini niður-
stöðu, sum segði, at tað
hevði ongan týðning fyri
viðgerðina av einum lóg-
aruppskoti á tingi um lög-
maður, ella fyri so vítt
landsstýrismenn, geva
tinginum skeivar, enntá
løgfrøðisligar, upplýsing-
ar. Henda heimssøguliga
niðurstøða, ið vildi verið
púra óhugsandi í einum
og hvørjum skipaðum
samfelag, er tikin til eftir-
tektar av einum samdum
tingi. Tað er óneyðugt at
siga, at við eini slíkari
lógarumsiting, kann tað
stórt sæð gera tað sama,
hvat stendur í lógini. Alt
kann tulkast, og einhvør
talking valdast, hvønn og
hvat málið snýr seg um.
Tað eru júst hesi signal,
sum eru “heimildin”, og
signalini til umsitingina til
júst tann politik mótvegis
borgarum, ið er umrødd
frammanfyri.

Hvat við lögtingsins
umboðsmanni?
So spyr onkur: Hvat við
lögtingsins umboðsmanni?
Fyrst skal sigast, at tað er
lítil og eingin nytta í ein-
um slíkum umboðsmanni,
um tað ikki er veruligur
politiskur áhugi fyri at
hava lóg og landaskil í
samfelagnum. Tað tykist
sum at lögtingið heldur
seg hava gjørt sítt við set-
an av umboðsmanni, sum
so kann orðna paragraffir-

Her talar Johan Carl Dam, nevndarlimur í HA.

nar, - men soleiðis er tað
ikki.

Nú er eitt ár liðið síðani
umboðsmaðurin fór at
virka, men, sum skilst,
hevur hansara virksemi
bert havt minimala, um
nakra, ávirkan.

Totaliterur

tíðindaflutningur
Sjálvur havi eg roynt um-
boðsmannin í samband
við almennu fjølmiðlarnar.
Tann egentligi spurning-
urin snýr seg um, hvørt
almennu fjølmiðlarnir eru
so politiskt óheftir, sum
teir hava skyldu til at vera
samb. verandi lóggávu.
Hetta er eisini ein fyri-
treyt fyri, at vit kunnu siga
okkum hava eitt frælst
samfelag. Tað er nevniliga
meira og meira opinlýst,
hvussu fjølmiðlarnir renna
partapolitisk ørindini.

Hetta kann dokument-
erast við einum sera “góð-
um” dømi. Vit sóðu her-
fyri, hvussu ein politiskur
bólkur kundi “bestilla”
tíðindi um, at hann hevði
fingið ein heimskendan
og høgt virdan norður-
lendskan politikkara at
medvirka til eina parta-
politiska uppgávu. Hóast
tíðindini vóru sera ósann-
lík, verða tey borin í øll-
um fjølmiðlum uttan at
spyrja viðkomandi. Tá
hann so umvegis, uttan
“hjálp” frá tíðindafólki,
frættir um sína ætlaðu
uppgávu, ger hann vart
við, at hesa uppgávu
hevur hann ikki tikið
uppá seg, og at han “sa
nei, da jeg ble klar over, at
denne saken hadde andre
hensigter, enn da den ble
lagt frem for meg første
gangen”.

Men eftir “bílegging” frá
sama politiska bólki, verður
hetta nú lagt út sum, at
tað er hann, sum hevur
villleitt føroyingar. Fjøl-
miðlarnir í hesum málið
hava brotið øll prinsipp
fyri óheftum tíðindavirk-
semi fyri at kunna renna

politisk ørindini. Heldur
enn at rætta uppløgd skeiv
tíðindini, skal ivamál set-
ast við trúvirðið hjá við-
komandi, ið próvfast hevur
allan rættin í hesum máli.
At ein slíkur tíðindaflutn-
ingur er við at skaða okk-
ara umdømi uttanlands
og móguleikarnar fyri at
fáa útlendska serfrøðinga-
hjálp, er ein onnur søga.
Soleiðis virkaði Pravda -
fyrir. Men her kann um-
boðsmaðurin eftir øllum
at døma ikki gera nakað.

Tað einasta, sum enn er
eftir at hava álit á, er
danska dómssvaldið. Eg
kundi gott havt stuðlað, at
vit fingur okkara egnu
rættarskipan. Men eftir at
hava sæð, hvussu ein
“serføroysk” rættarfatan er
við at verða skapað, kann
ein fáa marruna bert av
tankanum um, at føroysk-
ir myndugleikar um nøk-
ur fá ár ætlaðu sær et út-
nevna føroyskan lands-
rætt og hægstarætt, sum
fer at vera í tráð við teirri
rættarfatan, sum her bert
eru nevnd nøkur dømi
um.

Nú fáa vit eftir øllum at
døma eina nýggja sam-
gongu. Sum tingið er
samansett, er nærum invi-
terað til at fáa eitt so
breitt samstarv sum gjør-
ligt. Og her er nógv mikið
at gera við at útvega
okkum veruligt frælsi í
Føroyum, og at fáa rættað
tey viðurskifti, sum her
eru umrødd. Tað er eitt
stórt arbeiði fyri framman
bert at útvega borgarum
landsins persónligt frælsi
og rættartrygd. Og her
verður als ikki neyðugt at
fara í holt við heimastýris-
lógina og donsku stjórn-
ina.

Í hesum arbeiði er
neyðugt at øll draga eina
línu, og her vilja fakfeløg-
ini uttan iva fegin med-
virka, og tað kann úrslitið
bert gerast betri av.

“Tvíburðar” hefur ein 360 hk Volvo motor, ið gevrur bátinum eina ferð uppá 20 míl. Akkumulatorarnir eru so mikið stórir, at ein kann liggja og veiða við sløktum motori í uml.10 tíma, greiður Mortan frá.

Feðgarnir Mortan og Andrias Johannesen eru ikki ókunnugir við sjógvin. Mortan hefur ført skip í tjúgu ár og sonurin Andrias hefur balst á sjónum meginpartin av lívinum og førir nú “Fuglfirðing”.

Nýggjur útróðrarbátur

Orð og myndir: Torleif Johannesen

Tann nógví útróðurin seinastu árin hefur havt nógv gott við sær. Nógur fiskur er komin upp á land, og útróðarmenninir hava havt góðar inntøkur. Hetta hefur so aftur ført við sær, at fleiri mans hava keypt sær nýggjar og størri bátar.

Nakrir av hesum nýggju bátunum eru bygdur í Føroyum, meðan aðrir eru bygdur uttanlands. Nakrir brúktir bátar eru eisini komnir í flotan frá útlondum.

Hendan menningin av útróðrinum hefur verið ein avbjóðing hjá teimum, sum byggja bátar - eitt nú hjá AWI Boats í Runavík. Eitt av úrslitunum er, at teir hava bygt nakrar AWI 39, sum er ein væl størri bátur enn teir vælumtóktu AWI 33. Tó er bara ein av teimum bygdur til føroyingar, meðan hinir eru farnir til Grønlands.

Teir á AWI Boats siga, at nútíðar útróður setur onnur krøv, enn hann gjørdi fyri bara nøkrum árum síðani. Í mun til fyrr so ynskja menn nú, at bátarnir ganga skjótt, og at teir eru arbeiðsligir.

Nógv hefur eisini verið tosað og arbeitt við at fáa betri góðsku á útróðrarfiskinum. Hetta setir eisini síni krøv til bátarnar, tí nú skulu teir “helst” ísa fiskin skjótast gjørligt. Góðsku-krøvini hava eisini ført við sær, at menn eru gingnir burtur frá at hava fiskin “leysan” í bátinum, til at hava hann í kassum.

Fiskurin er eisini lættari at landa, tá hann er í kassum.

Kassarnar kunnu ikki bara setast hvar sum helst í bátinum, og tí verður nú á døgum nógv meiri hugsað um, hvussu dekkið - og ikki minst lastin - skal innrættast.

ulgear. Hetta verður fyrst og fremst gjørt fyri at hava lastina mitt í bátinum, og fyri at hava hana størri.

Lastin kann innrættast eftir “ynski” og hefur slættan botn. Størsti áhugi tyktist tó at vera fyri at hava pláss til 12 kør á 380 litur. Tá kunnu menn hava 6-7.000 pund av fiski í kørnum í lastini. Lastin

fyri hesum nýggja 35 fót bátinum. Nakrir sáttmálar eru eisini undirskrivaðir.

“Eldri” skipari við nýggjum báti Eigarin av tí fyrsta AWI Star 35, sum samstundis er bygginummar 262 frá AWI Boats, er ikki hvør sum helst. Hann er 59 ára gamal og hefur ført skip í tjúgu ár. Seinastu tólv ár-

hefur mær dámt ógvuliga væl. Nú angri eg bara, at eg ikki gavst við alingini og fór at rógva út fyri fimm árum síðani. Tað hefur verið sera spennandi at verið útróðarmaður. Fiskiskapurin hefur verið hampuligur og prísurin góður.”

- *Hví hefur tú bygt júst hendan bátin?*

- “Eg ynskti mær ein

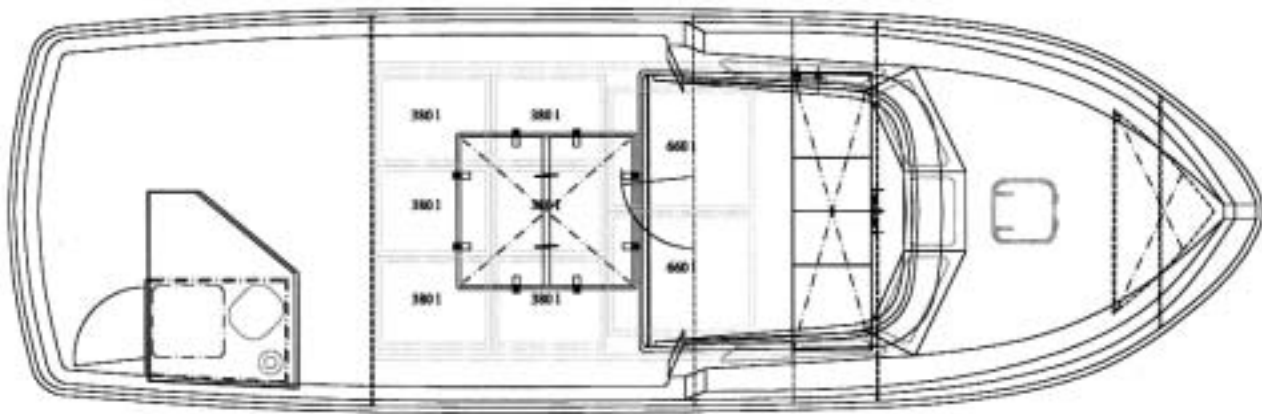
- *Hvat fyri veiðihátt skalt tú brúka?*

- “Mær dámar best at veiða við snellu. Tí havi eg eisini fingið mær fimm ravmagnssnellur. Akkumulatorarnir eru so mikið stórir, at eg kann liggja og veiða við sløktum motori í uml.10 tímar. Andriasi, soninum, dámar best at rógva út við línu, og tí skal báturin hava línuspæl og eina íslenska egningatrakt seinni í summar.”

Báturin hefur alla nútíðar útgerð. Í lugarinum eru tvær rúmligar koyggjur og tveir benkur við borði ímillum. Har er eisini kabúss. Í stýrhúsinum eru nýggjasta nautiska útgerð, gassbluss, køliskáp, vask o.a. Báturin hefur ein oljutanga, sum tekur 1400 litrar. Hann hefur eisini eina “brennioljuteldu”; tað er ein vísari, ið sigur frá, hvussu nógv olju motorurin brennir um tíman. Henda brennioljutelda kann so setast í samband við GPS-aran. Tá hava teir móguleika til, at skulu teir til dømis út á Føroya banka, so kunnu teir “plotta” seg inn á GPS-aran, og so sigur hann, hvussu stór oljunýtslan verður og hvussu nógv, teir skulu koyra á motorin fyri at koma mest økonomiskt út har.

Við allari útgerð kemur “Tvíburðar”, soleiðis eitur báturin, at kosta uml.1,6 mill. kr.

Mortani og Andriasi verður ynskt tilukku og Guds signing við bátinum.

“Tvíburðar” er 10,60 metrar langur og 3,44 metrar breiður. Dekkið er 18 fermetrar.

AWI Star 35 Mánadagin 29. apríl, var ein søguligur dagur hjá AWI Boats í Runavík. Tá fór tann fyrsti AWI Star 35 á flot. Hetta er eitt nýtt slag av bátum, men sum tó er ein menning av teimum vælumtóktu Aqua Star 33 bátunum. Nýggi báturin hefur stórt sæð sama skrokk sum Aqua Star 33, men er góðar tvær føtur longri. Endin á bátinum er nakað broyttur, so at hann “planar” betur og gongur harvið skjótari. Yvirbygningurin hefur nýtt snið. Báturin er 10,60 metrar langur og 3,44 metrar breiður.

Motorurin er fluttur heilt aftur og hefur vink-

er so mikið stór, at frá lastalúkuni røkka menn “bara” til 9 av kørnum. Báturin hefur kappa har afturi, sum er niðurgongd til maskinrúmið. Kappin kann standa í stýriborð ella í bakborð, alt eftir sum eigarin ynskir. Har er eisini pláss fyri eini kummu.

Lugarið er rúmligt við tveimum koyggjum og tveimum benkrum við borði í miðjuni. Har er eisini kabúss og skáp til ymisk endamál. Stýrhúsið er rúmligt og hefur pláss til alla nautiska útgerð. Har er eisini pláss til gassbluss, køliskáp o.a.

Hjá AWI Boats hava teir merkt sera stóran áhuga

ini hefur hann havt laksa-aling og annað. Fyri einum ári síðani seldi hann alingina og fór at rógva út. Sjógvurin dró. Hann fyllir væl út, og hoyrist har hann er. Hárið er stórt og grátt, og skeggið fjalir meginpartin av andlitinum. Maðurin er “fyrirverandi” rokskiparin Mortan Johannesen í Havn.

Uppá fyrispurning um, hví hann byggir sær ein nýggjan bát, svarar hann: “Eg havi verið á sjónum meginpartin av mínum lívi. Sjálvt um eg seinastu árin havi verið uppi á landi, so havi eg longst út aftur á sjógvin alla tíðina. Síðsta árið havi eg róð út við einum AWI 27. Tað

skjóttgangandi bát, sum er rímliga stórur. Hetta er ein góður bátur, sum er mentur til tey føroysku viðurskiftini. Hann er so mikið stórur, at eg kann fara út á Føroya Banka við honum. Báturin er 10,60 metrar langur og 3,44 metrar breiður. Dekkið er 18 fermetrar. Í lastini er pláss fyri 12 kørnum uppá 380 litur. Fáa vit øll kørini full, so skuldi tað verið 6-7.000 pund í lastini. Hann hefur ein 360 hk Volvo motor, ið gevrur bátinum eina ferð uppá 20 míl. Er vánaligur prísur í Føroyum um summarið, so er skjótt at sigla niður til Skotlands at selja”, sigur Mortan og brosar.

Tíðindi frá Enniberg

Jógvan Hammer í Havn er "gamal" fjarritari, men hann hevur í nógv ár arbeitt við lærlingaviðurskifti hjá tí almenna. Men nú hevði hann hug til fyribils at royna okkurt, og hann fór til skips við "Enniberg" á kongafiskaveiðu í Irming-arhavinum. Her hava teir rættiiga fingið seg royndan, tá ein maður gjørdist sjúk-ur umborð. Jógvan greiðir soleiðis frá:

Fríggjadagin 3. maj máttu vit fara at sigla inn við einum manni, sum hevði symptom-ir uppá heilabløðing. Hann fekk bráðliga ógvuliga sterka høvuðþínu frá nakkanum, sum breiddi seg upp í høvdið, fekk sýnsforstýrils, sá ikki til síðurnar, vinstri armur dovnaði, høgri kjálki var fólilsleysur og tungan dovnaði eisini. Men hetta færtók seg eftir umleið ein hálva til ein tíma. Tað var rættiliga nógv samskifti við land. Jógvan Líggjas, skiparin, tosaði fyrst við Landssjúkrahúsið í Havn, sum vísti okkum til Íslands. Læknarnir í Íslandi mæltu til at vit fóru at sigla inn við honum beinan vegin. Tá vit so høvdu háláð, fóru vit at sigla inn, men tað vildi tikið meir enn eitt døgn hjá okkum at komið til lands við honum, so vit spurdu íslendsku sjóverjuna um móguleika fyri hjálp frá tyrlu. Báðar tyrlurnar hjá teimum vóru upptiknar aðrastaðni. Teir settu seg so samband við amerikanarnar í

Keflavík, sum fyrst sendu eitt Herkules flogfar út til okkara fyri at kanna positi-ón, veður og vind v.m. Tá vit so høvdu siglt so mikið langt inn, at teir hildu tað vera ráðiligt, at tyrla kundu rækka okkum, sendu teir tvær tyrlur avstað.

Tað var rættiliga spennan-

di og fyrstu ferð eg havi verið við í einari síkari "rescue operation". Eg tók mær av samskiftinum við Reykjavík Radio, flogfarið og tyrluna. Har komu royndirnar hjá mær við "gammeldags" radiosamskifti, eisini sum radioamatørur, mær til góða. Tað gekk ógvuliga gott, og tað sá rættiliga dramatiskt út, tá tvær tyrlur og eitt Herkules sveimaðu rundan um okkum. Tað var rættiliga nógvur vindur o.u. 17-18 m/s. Onnur tyrlan kom so heilt tætt niður ímóti okkum og sendi fyrst tveir mans niður, har í hvussu so er annar var lækni, og so ein mann aftrat við børnu. Hetta

var akkurat sum í einum James Bond filmi. Teir vóru væl útgjørdir á allan hátt, og líktust nærmast rúmdar-monnum. Svímjiføtur høvdu teir eisini krøktar uppí draktina á síðini. Tá teir høvdu tosað við Jógvan Líggjas og meg eina løtu og síðani sjúka mannin, avgjördu teir at taka hann upp á vanligan hátt, t.v.s ikki á børnu. Maðurin gekk uppi og føldi seg væl. Hann var væl ílatin og í yvirlivilsdrakt frá skipinum. Men tá hann hekk har í leysari luft, í øllum vindinum, meðan ein amerikanari helt rundan um hann, sá hann eitt sindur ræðsluslugin ut.

Nú men alt gekk óføra

væl, og so skjótt teir vóru leysir av skipinum, vendu vit suður eftir aftur til fiskileiðina í ein úsynning úr Íslandi. Vit fiska beintuttan fyri íslendska 200 fjórðinga sjómarkið.

Sjúkutilburðurin hendi um 10-tíðina færeyska tíð, og kl. 19 var drongurin í tyrluni. Ferðin til lands hjá tyrluni tók 1 tíma og 34 minuttir. Umboðsmannin hjá okkum í Reykjavík skuldi so taka sær av teimum praktisku tingunum."

Jógvan letur annars hampiliga væl at fiskiskapinum.

Ja takk!

Eg ynski at gerast haldari av FF-blaðnum
fyri bert 50 krónur um ársfjórðingin

Verður sent ópostað - vit gjalda postgjald

Navn:

Bústaður:

Bygd/býur:

FF-blaðið - postsmoga 58 - FO-110 Tórshavn

Tlf: 31 15 69 · Fax: 31 87 69

T-postur: ff-blad@post.olivant.fo

Vit gera allar vanligar
bilumvælingar sera
bíluga - so sum:

Oljuskift, motorjusteringar

Umvæla bremsir,
koplingar v.m.

For- og bakhjólsléiðir
og akslar

Og so hava vit tey
vælmótóktu "TYFOON"
dekkini, sum vit skifta

Sp/f Úrvalsbilar

FO-530 Fuglafjørður
Tlf. 444943 · 281943 · 217704

Vit hava eykalutir á
goymslu og útvega
teir, vit ikki hava.

Pf. Petur Larsen

Tlf: 44 41 74
Fax: 44 42 85

Línubustir og goggar

Hondbundin færeysk línubust
og hondgjørdir goggar

Bustirnar eru royndar
umborð á færeyskum
línuskipum við góðum
úrslitið. Tær halda væl betri
og fara betri við línuni.

Verða sendar um alt landið

Bílegging:

tlf: 424034 · 423002 · fartlf: 213317

Flottislið
(limur í Føroya Blindafelag)

MAN B&W Diesel A/S

Umboðið · Ernst Reinert

Alpaha Diesel motorar og eykalutir

Undir Glaðsheyggi 10
FO-100 Tórshavn · Faroe Islands
Tlf: +298 31 33 84 · Fax: +298 31 30 64

Fíggjarmálastýrið undir- grevur føroysk arbeiðs- pláss uttanlands

Aðra staðni í blaðnum hava vit eina samrøðu við ein fiskimann, sum er búsitandi í Føroyum, men sum siglir við skipi í Danmark. Ein slíkur maður er gull verður fyri føroyska samfelagið, tí hann er við at víðka føroyska arbeiðsmarknaðin. Øll vita, at tað er mark fyri, hvussu nógv-ir fiskimenn rúmast umborð á føroyska fiskiflotanum. Tí ræður um at gera tað møguligt at fáa so nógvum føroyskum fiskimonnum sum gjørligt móguleika at kunna fiska við útlenskum fiskiskipum, samstundis sum teir kunna verða búsettir í Føroyum.

Hetta varð m.a. gjørt við fiskimannaskattinum, soleiðis sum hetta eisini verður lýst so væl í umrøddu samrøðu.

Men tað tykist sum, at tað við kunngerðini um frádrátt fyri arbeiði og sigling uttanlands verður mótarbeitt hesi ætlan. Hendan kunngerðin ásetir, at tann frádráttur, sum var galdandi fram til 1. januar í ár, og sum var kr. 300 ella kr. 400 um samdøgrið, alt eftir um arbeiðt varð í norðurlondum ella ikki, er lækkaður til kr. 100, sum skal vera kr. 50 fyri kost, kr. 20 fyri húsaleigu, kr. 25 fyri ferðakostnað og kr. 5 fyri tryggingar.

Hetta merkir, at verður ein postur av hesum útreiðslu goldin av øðrum, so minskar frádráttur in samsvarandi.

Her skal verða hugt nærri at teimum einstøku liðunum í hesi kunngerð:

Vistarhald

Skattalógin sigur greitt í § 29, stk 11, at “Til skattskylduga inntøku teljast ikki virði av vistarhaldi hjá sjófólki umborð.”

Við føroyskum skipum hevur ongantíð verið ivi um, hvussu hendan reglan skal skiljast. Proviantur (vistarhald) hevur samb. sáttmálan verið goldin av fiskimonnum uppá trýggjar mátar, og teir eru 1. friur proviantur, 2. proviantur fer av óbýttum ella

3. manningin rindar sjálv allan proviantin. Í øllum førum hava menn verið skattaðir av tí, sum er útgoldið, eftir at proviantur er trektur frá, uttan mun til hvørja støðu proviantur hevur í sáttmálanum.

Men her hevur fíggjarmálastýrið sett aðrar reglur fyri fiskimenn við útlenskum skipum. Har fiskimenn gjalda sín egna proviant verður hesin ikki roknaður sum skattafrí veiting. Hetta meta vit at vera heilt skeivt og í strið við praksis við føroyskum skipum í eini 40 ár, - síðani provinatur gjørdist skattafríur.

Eitt annað er, at her verða 50% av tí samlaða frádráttinum mótroknað kost-frádráttinum, sum er kr. 100 pr. dag. T.v.s. at frádrátturin er bert helvtin av tí, sum provianturin reelt kostar. Annars kann sigast, at kr. 50 at liva fyri í útlandinum er púrt einki. Til sammetingar kann sigast, at tá almenn tænastufólk fara uttanlands at ferðast, fáa tey einar kr. 500 at eta fyri um dagin - skattafrítt -, ella 10 ferðir so nógv sum ætlað er einum handverkara ella fiskimanni. So her er mannammunur so tað forslær.

Húsaleiga

Hon er sett til kr. 20 um dagin ella kr. 600 um mánaðin. Vit kunnu bert út frá leiguprísunum í Havn meta um, hvussu nógv dagar í einum mánaði tað ber til at leiga t.d. eitt kamar fyri hesa upphædd. Í besta føri røkkur hetta helvtina av mánaðinum. Men hendan reglan rakar nærum ikki

fiskimenn, tá teir búgva umborð.

Ferðaútreiðslur

Hesar eru settar til kr. 25 um dagin, ella kr. 750 um mánaðin. Um roknað verður við, at tað er hóskaði at sleppa heim eftir tveimum mánaðum, so verður samlaði frádrátturin kr. 1.500. Hetta er minni enn ein ferðaseðil kostar bert annan vegin og bert í Danmark. Úr øðrum londum røkkur henda upphædd munandi minni. Helst ber tað als ikki til hjá fiskimonnum, búsettir í Føroyum, at sigla t.d. við canadiskum skipum.

Teir fiskimenn í Danmark, vit hava tosað við, meta seg at brúka kr. 18.000 í ferðing árliga. Við 180 døgum kann teirra frádráttur gerast kr. 4.500, sum er umleið 25% av kostnaðinum.

Verður kostur og ferðing lögð saman missa fiskimenn kr. 18.000 í frádrátti í mun til veruligu útreiðslurnar, og hava teir harvið fingið eina skattahekking uppá kr. 9.000 ella meira enn tað.

Tað virkar heilt burturvið, at tað als ikki skal vera nakað sum helst samsvar millum frádráttin og veruligu útreiðslurnar. Tað kundi t.d. verið eitt sindur av logikki at havt eina “sjálvrisko” eins samsvarandi tann ferðastudning, sum er galdandi fyri fólk, sum í Føroyum búgva eina staðni og arbeiða aðra staðni. Hesin liggur var eftir gomlu lógini kr. 3.000 árliga, ið man svara nøkunlunda til galdandi reglur, meðan tað hjá løntakarum uttanlands er tal-

an um heilt aðrar upphæddir. Her verður eisini gjørdur mannammunur til skaða fyri útlensk arbeiðspláss.

Munurin millum handverkarar og fiskimenn

Grundgevingin fyri lækkingina av ferðafrádráttinum er at fáa handverkarar at flyta heim aftur, nú so nógv er at gera í Føroyum. Handverkarafeløgini munnu vera tey røttu at viðgera hesi sjónarmið.

Men hendan grundgevingin kann als ikki nýtast móttvegis fiskimonnum, tí teir hava so eingi skip at koma heim til. Móttvegis fiskimonnum uttanlands vísir hendan kunn-gerðin eina sera litla virðing fyri teirra starvi og tann týðning, sum teir hava fyri føroyska samfelagið. Avleiðingin kann tí væl vera tann, at hesir fiskimenn aftur stinga í sekkin, og tá hava vit sagt farvæl til hesar borgarar og teirra arbeiðspláss fyri well.

Uppskot

Er alt hetta gjørt við vilja, er sjálvsagt einki at gera. So kunnu vit bert síggja, at meðan ein partur av landsstýrinum roynir at økja arbeiðsmarknað okkara við arbeiðsplássum uttanlands, so roynir annar partur av landsstýrinum at forpurra hetta.

Men er hetta eitt mistak, so eigur ein loysn at vera, at fiskimenn uttanlands verða skattaðir á sama hátt sum við føroyskum skipum av provianti, t.v.s. sleppa undan skatti.

Tær kr. 100 kunnu so óskerðar verða frádráttur sum endurgjald fyri ferðing. Tær vilja svara nøkunlunda til kostnaðin. Men tá má í hvussu er roknað við teimum fiskimonnum, sum hava størri útreiðslur, enn her er talan um.

Vónandi fer eitt nýtt landsstýri at fáa skil á hesum.

Torleif Johannesen

Frælsur í fangahúsi

“Um tí sonurin fríar tykkum, tá skulu tit verða av sonnum frælsir” Joh. 8,36

“Sjálvt um eg eri í fangahúsi, so kenni eg meg meiri frælsan nú. Eg eri ikki bangin fyri nøkrum, tí eg veit, at Jesus er komin at kalla tey sjúku og falnu. Her í fangahúsinum havi eg, frá Jesusi, fingið ein frið, sum eg ikki hevði, áðrenn eg varð settur fastur”.

Orðini eigur ein iranskur fangi, sum situr fongslaður í “Vestre Fængsel” í Keypmannahavn. Hann er ákærður fyri at hava selt stórar mongdir av kokaíni.

Fangin er upprunaliga muslimur og kallaðist Mohammed, men hann broytti navn til Petrus, eftir at hann var blivin ein kristin. Í fangahúsinum lænti hann eina Bíbliu frá einum øðrum fanga og byrjaði at lesa. Hann las og las og er blivin ein persónliga kristin við at lesa í henni. Nú hevur hann lisið bíbliuna 40-45 ferðir frá byrjan til enda.

Petrus tosar fegin við hinar fangarnar um Jesus, frelsara sín. Hann tosar eisini fegin um Bíbliuna, og nýtir ofta eitt dømi frá fangahúsinum.

Hann biður fangarnar ímynda sær, at teir leita eftir einum skatti - friði og frælsi.

Teir hava hvørki lykilin ella loyniorðið til skattin og halda tí, at tað er ógjørligt at finna hann. Men tað er tað ikki. Petrus veit, at Bíblian er lykilin, og Jesus er loyniorðið til at uppliva tann frið og tað frælsi, sum hann hevur fingið. Hendan skattin kunnu øll finna, sigur hann at enda til “Nyt fra det danske Bibelselskab”.

Jesus segði við nakrar jødar, sum trúðu á hann: “Um tí sonurin fríar tykkum, tá skulu tit verða av sonnum frælsir”. Teir svaraðu og søgdu, at teir vóru eftirkomarar Ábrahams og høvdu aldri verið trælir hjá nøkrum. Tá segði Jesus: “Hvør tann, sum ger syndina, er trælur hjá syndini”. Her tosar Jesus til samvitskurnar. Har, sum syndin ræður, verður hon harri yvir viljanum og førir síni offer har, tey ikki vilja og út í ymiskt, sum tey ikki høvdu droymt um at gørt. Hetta er áðurnevndi Petrus, eitt gott dømi um.

Jødarnir trúðu, at í og við at teir vóru Ábrahams børn, so hoyrdu teir sjálvsagt við til ta útvaldu familjuna, sum hevði sáttmálarnar og áttu harvið signingina.

Henda sannroynd gav teimum tó onga atgongd til ta náði og signing, sum Guds sonnu børn eiga, tí tey eru ein andalig familja við trúnni á Kristus.

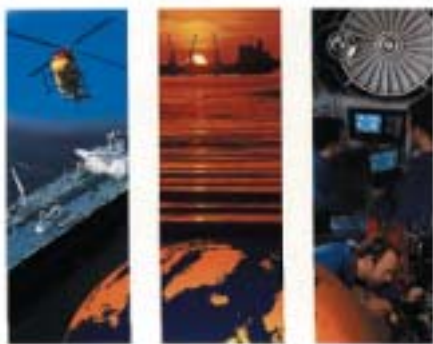
Við at vera Ábrahams børn, vóru tey “bara” trælir í húsinum og ikki synir. Trælastøðan var ótrygg, og harafturat verða teir ikki verandi í húsinum og eiga heldur ongi arvarættindi. Synirnir eru frælsir og eiga eitt fast pláss í heiminum og arvarættindi. Synirnir eru her ein mynd av Guds sonnu børnum, sum í og við at hava tikið ímóti Jesusi, hava fingið náði, frælsi, barnakor og arvarætt í Guds æviga ríki.

Tí sigur Jesus: “Um tí sonurin fríar teg, tá skalt tú verða av sonnum frælsur”.

Frælsi, er ei at gera ella siga tað tú hevur hug til;

men, at taka ímóti Jesusi, og gera og siga tað - hann vil.

MASKINMEISTARAÚTBÚGVING

tín møguleiki – títt val
Byrjað verður 5. august 2002

Maskinmeistaraútbúgvingin er mest fjølbroytta, hægri yrkisútbúgving, ið fíast kann í Føroyum, og gevur hon sera stórar møguleikar bæði á sjógvi og landi, umframt eisini í oljuvinnuni, har maskinmeistarar t.d. er størsti yrkisbólkur.

Útbúgvingin tekur 3 ár, men tað er eisini møguligt at gevast eftir próv-tøku fyrsta árið, og gevur hesin eitt ára lestur ávís rættindi sum maskinistur.

Hevur tú hug at gerast maskinmeistari, so kanst tú seta teg í samband við upptøktreytir og lesturin saman við

skúlan, so senda vit tær upplýsingar um umsóknarblaðnum.

Seinasta freist at søkja er 8. juni 2002

MASKINMEISTARASKÚLIN

Undir krákagjógv 5, FO-100 Tórshavn,

tlf. 312661, fax 318545

 E-mail: mms@mecc.fø, Heimasíða: www.mecc.fø
RÆTTING

FERÐAÆTLAN - SUMMARÍÐ 2002

Týrlutænastan

SUNNUDAG Fráferð		MIKUDAG Fráferð		FRÍGGJADAG Fráferð	
Vágar	12.00	Vágar	09.45	Vágar	09.45
Gásadal	12.06	Gásadal	09.51	Gásadal	09.51
Mykines	12.12	Mykines	09.57	Mykines	09.57
Vágar	12.23	Vágar	10.08	Vágar	10.08
Vágar	13.00	Vágar	11.10	Vágar	11.10
Koltur	13.07	Koltur	11.17	Koltur	11.17
Tórshavn	13.12	Tórshavn	11.22	Tórshavn	11.22
Skúvoy	13.27	Skúvoy	11.37	Klaksvík	11.34
Dimun	13.32	Dimun	11.42	Svínoy	11.46
Skúvoy	13.37	Froðba	11.51	Kirkja	11.50
Tórshavn	13.52	Froðba	12.35	Hattarvík	11.53
Klaksvík	14.04			Klaksvík	12.11
Klaksvík	14.35	Dimun	12.44	Klaksvík	13.00
Svínoy	14.47	Skúvoy	12.49	Tórshavn	13.12
Kirkja	14.51	Tórshavn	13.04	Skúvoy	13.27
Hattarvík	14.54	Klaksvík	13.16	Dimun	13.32
Klaksvík	15.12	Svínoy	13.28	Froðba	13.41
Tórshavn	15.24	Kirkja	13.32	Froðba	14.15
Koltur	15.29	Hattarvík	13.35		
Vágar	15.36	Klaksvík	13.53		
		Klaksvík			
			Dimun	14.24	
			Skúvoy	14.29	
			Tórshavn	14.44	
		Koltur	14.49		
		Vágar	15.04	Vágar	14.56
				Vágar	15.30
				Gásadal	15.36
				Mykines	15.42
				Vágar	15.53

Pró	Melun	Gásadal	Vágar	Koltur	Tórshavn	Skúvoy	Dimun	Froðba	Klaksvík	Svínoy	Hattarvík	Kirkja
Mykines		85,-	145,-	290,-	215,-	335,-	335,-	360,-	360,-	360,-	360,-	360,-
Gásadal	85,-		145,-	290,-	215,-	335,-	335,-	360,-	360,-	360,-	360,-	360,-
Vágar	145,-	145,-		130,-	215,-	335,-	335,-	360,-	360,-	360,-	360,-	360,-
Koltur	290,-	290,-	130,-		85,-	215,-	215,-	290,-	290,-	290,-	290,-	290,-
Tórshavn	215,-	215,-	215,-	85,-		130,-	130,-	215,-	215,-	215,-	215,-	215,-
Skúvoy	335,-	335,-	335,-	215,-	130,-		85,-	85,-	335,-	335,-	335,-	335,-
Dimun	335,-	335,-	335,-	215,-	130,-	85,-		85,-	335,-	335,-	335,-	335,-
Froðba	360,-	360,-	360,-	290,-	215,-	85,-	85,-		360,-	360,-	360,-	360,-
Klaksvík	360,-	360,-	360,-	290,-	215,-	335,-	335,-	360,-		110,-	110,-	110,-
Svínoy	360,-	360,-	360,-	290,-	215,-	335,-	335,-	360,-	110,-		110,-	110,-
Hattarvík	360,-	360,-	360,-	290,-	215,-	335,-	335,-	360,-	110,-	110,-		85,-
Kirkja	360,-	360,-	360,-	290,-	215,-	335,-	335,-	360,-	110,-	110,-	85,-	

Galdandi frá 1. mai til 1. oktober

ATLANTIC AIRWAYS

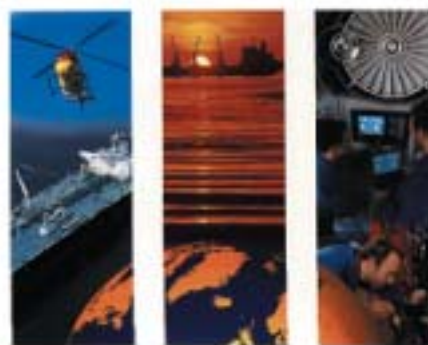
 Fløgufelurin · FO-380 Servagur
 Tel: 34 10 40 · Fax 34 10 01 · booking@atlantic.fo
www.atlantic.fo

HALDFØR

...mjólk frá mjólkarvirkinum
altíð við umborð.

m b m

MOTORPASSARAÚTBÚGVING

tín møguleiki – títt val
Byrjað verður 12. august 2002

Motorpassaraútbúgving byrjar sum kvøldskúlaundirvísing í tíðarskeiðnum august-desember 2002 og januar-juni 2003.

Treytirnar fyri upptøku eru hesar:

- Hevur góðkenda handverksútbúgving, sum lýkur krøvini til upptøku á Maskinmeistaraskúlanum.

Undirvist verður 2 kvøld um vikuna í eitt heilt ár. Í fyrsta umfari eru mána-kvøld og mikukvøld sett sum frá-lærkvøld. Pláss er fyri uml. 12-14 næmingum.

Eftir galdandi kunngerð hevur motorpassari rett til at starvast umborð á skipum við framtøkumegi upp til 749 kW (1018 hk).

Hevur tú hug at gerast motorpassari, so kanst tú seta teg í samband við skúlan, so senda vit tær upplýsingar um lesturin saman við umsóknarblaðnum.

Seinasta freist at søkja er 8. juni 2002.

MASKINMEISTARASKÚLIN

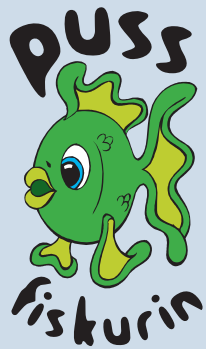
Undir krákagjógv 5, FO-100 Tórshavn,

tlf. 312661, fax 318545

 E-mail: mms@mecc.fø, Heimasíða: www.mecc.fø
FFblaðið
 BLAÐ VERKA- OG VEIÐIMANNA

 Ring um lýsingar á tlf. 31 15 69
 ella send eitt fax á 31 87 69

 geveur
MEIRI
 MINNI

Hvar royna nunnunar, tá tær trola?
 - Á Munkagrunninum, sjálvandi!

Á matstovuni:
 - Hava tit flatfisk?
 - Nei, men tygum kunnu fáa ein tosk og ein hamara!

- Tygum eru størsti lygnarin, eg nakrantíð havi hitt, segði daman við borðharra sín.
 - Og tygum eru tann vakrasta kvinnan, eg nakrantíð havi hitt, svaraði hann.

Hjá læknanum:
 Sjúklingurin: Eg haldi, at eg eri hypokondari.
 Læknin: Áh, tvass í teg.
 Tað er bara nakað, tú heldur.

Tveir skotar veddaðu um, hvør kundi halda sær longest undir vatninum - báðir druknaðu.

Hvat kallar tú eina blondinu við "stress-mappu" í viðarlundini?
 - Grannskoðara

Hví goygja hundar eftir postboðum?
 - Tí teir ongantíð fáa post!

Trøllanesgenta ansað eftir drotningini

Her síggja vit Anniku.

Tað er óneyðugt at siga, at FF-blaðið á ongan hátt er eitt Se og Hør hvat kongaligum tilfari viðvíkir.

Men tá genta av Trøllanesi hevur verið í sjálvari lívgarduni gera vit eitt undantak. Tað er tann 25 ára gamla Annika Joensen, sum fram til apríl var við í teirri kongaligu lívgarduni.

Hon hevur verið niðri nøkur ár, har hon lærði til skræddara. Men so fekk hon hug at fara hernaðarvegin, og sum ein part av hesum hevur hon verið við at ansa eftir drotningini og hennara. Annars er hetta eitt mannfólkaarb-eiði burturav. Annika er millum tey allarfyrrstu konufólkini, ið yvirhøvur

Foreldrini hjá Anniku Jógvan og Gertrud, í miðjuni, saman við donskum gestum, Elin og Morten, sum henda dagin finga ein dag í Kalsoynni, sum tey ikki gloyma. Verðin er lítil. Tey funnu útav at dóttir teirra hevði verið á eini veitslu hjá lívverjuni saman við Anniku beint frammanundan!

hava verið í lívgarduni, og hon er avgjørt fyrsta føroyska konufólkið í hesi bransju.

Arbeðsgongdin er annars soleiðis, at tey eru standby í 24 tímar í senn. Hetta samdøgrið standa tey vakt í 2 tímar og verða avloyst í 4 tímar.

Hetta við seymikynstrinum og kongaliga sambandið hevur eina aðra søgu. Tað hevur altíð ligið væl fyri at seyma hjá teimum í Innistovu á Trøllanesi. Hetta stavar frá ommusystir Anniku, Onnu Sofíu, sum "stýrði" húsinum eftir at systirin, sum var gift við bóndanum í húsinum, Jógvan, var deyð. Anna Sofía var eitt merkisfólk, sum fekk alt tey ungu upp.

Ein av hesum var systirdóttirin Johanna Mathea Skaale, sum í sínum ungu døgum arbeiddi á "finari" seymistovu í Keypmannahavn. Í hesum sambandi var hon við til at seyma tann kjólan, sum Alexandrina var í til trúlovingargildið hjá soninum Fríðriki og gentu hansara Ingrid, ið seinni gjørdust kongshjún í Danmark.

Eitt annað er, at Trøllanes var einasta bygdin sum í 1946 atkvøddi 100% fyri loysing frá danska kongshúsinum...

Annika í bjarnaskinshúgvu.

dagsins **MYND**

Onkur er sum siglir

Smyril liggur svínabundin við bryggju, og í skrivandi stund er einki útlit fyri øðrum.

Men onkur er sum siglir, nevnliga teir sum trena til kappróðurin í summer!